

MEMÒRIA DE GESTIÓ

Parc Natural de la Serra Calderona

2018

Font de Potrillos, Serra.

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ.....	1
DESCRIPCIÓ GENERAL DEL PARC NATURAL.....	1
PERSONAL DEL PARC NATURAL.....	2
EQUIP TÈCNIC.....	2
BRIGADES DE CONSERVACIÓ I MANTENIMENT.....	2
COMPOSICIÓ DE LA JUNTA RECTORA.....	2
OBJECTIUS	4
MANTENIMENT I CONSERVACIÓ	5
BRIGADES DEL SERVEI D'ESPAYS NATURALS PROTEGITS.....	5
ADEQUACIÓ D'INFRAESTRUCTURES I INSTAL·LACIONS	7
ADEQUACIÓ D'ÀREES D'ÚS PÚBLIC	8
TRACTAMENT DE LA VEGETACIÓ	10
REGENERACIÓ D'ÀREES DEGRADADES	11
ADEQUACIÓ D'ITINERARIS	12
ACTUACIONS DE MILLORA DE LA FAUNA I CONDICIONAMENT DE SURGÈNCIES D'AIGUA.....	14
PLANTACIONS	17
ADEQUACIÓ DE CAMINS I SENDERS	18
ALTRES	20
BRIGADES D'ALTRES SERVEIS DE LA GENERALITAT.....	21
BRIGADES XARXA NATURA 2000.....	21
UNITATS DE GESTIÓ FORESTAL	23
BRIGADES D'ALTRES ADMINISTRACIONS.....	25
DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA (DIVALTERRA).....	25
COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ XARXA DE PARCS NATURALS	28
CAMPANYES	28
ACTIVITATS PROGRAMADES.....	37
VISITES EDUCATIVES	49
PROJECTES I ACTUACIONS DE VALORITZACIÓ DEL PARC NATURAL	50
II JORNADES TÈCNIQUES DE DIVULGACIÓ D'ESTUDIS CIENTÍFICS DEL PARC NATURAL DE LA SERRA CALDERONA.....	50
ACTUACIONS EN LES LLACUNES DE SEGORBE.....	52
ALUMNES EN PRÀCTIQUES	53
REINTRODUCCIÓ DE L'OFEGABOUS.....	54
BUTLLETÍ TRIMESTRAL	55
ACTUACIONS DE LA DIRECCIÓ GENERAL DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS EN L'ÀMBIT DEL PARC NATURAL DE LA SERRA CALDERONA.....	56

V JORNADES D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA.....	59
XLVIII DIA DE LA CIRERA I XIV FIRA DE LA CALDERONA.....	60
DESENVOLUPAMENT SOCIOECONÒMIC DEL PARC NATURAL	61
MARCA PARCS NATURALS DE LA COMUNITAT VALENCIANA	61
EXPEDIENTS ADMINISTRATIUS QUE AFECTEN AL PARC NATURAL.....	63
QUADRE D'INVERSIONS	65

INTRODUCCIÓ

DESCRIPCIÓ GENERAL DEL PARC NATURAL

El Parc Natural de la Serra Calderona, amb una extensió de 18.019 ha, distribuïdes entre les comarques de l'Alt Palància, Camp de Morvedre i Camp de Túria, està constituït per una alineació muntanyenca d'orientació NW-SE que les seues característiques geològiques, biològiques i culturals li han atorgat un interès ecològic i paisatgístic excepcional.

L'abrupta orografia, coronada pel Gorgo (907 m), Rebalsadors (802 m), l'Oronet (742 m) i el Garbí (601 m), unida a la presència de materials tant carbonatats com silícics, li confereixen una elevada diversitat d'hàbitats forestals i de matoll que afavoreixen l'existència de nombroses espècies de flora i fauna. Entre els hàbitats i espècies vegetals que caracteritzen la Serra Calderona destaquen dos hàbitats considerats de conservació prioritària per la Comissió Europea: zones subestèpiques de gramínees i anuals de Thero-Brachypodietalos, caracteritzades per la seua riquesa i variabilitat florístiques, amb abundància d'endemismes del Mediterrani occidental; i d'altra banda, les fonts petrificantes constituïdes per fonts i rocalles en els quals afloren aigües saturades de carbonats, colonitzades per una vegetació rica en molses. Al costat d'aquests, el surar constitueix un dels hàbitats més importants tant pel seu valor ecològic com per la seua vinculació amb la cultura popular i els usos tradicionals dels recursos forestals que han caracteritzat a les generacions passades. Lamentablement, l'activitat humana i els incendis forestals han provocat una distribució dispersa de la surera i una disminució de la vegetació característica de la Serra Calderona, que ha quedat dominada per pinedes, matolls i herbassars. No obstant això, la importància d'algunes de les espècies presents ha permés la declaració de sis microrreserves de flora endèmica o amenaçada en les quals destaquen espècies com *Centaurea saguntina* o la falguera *Ophioglossum lusitanicum*.

La gran diversitat d'ambients que caracteritza aquest espai natural contribueix a l'existència d'una fauna molt diversa. Entre les espècies que habiten aquesta Serra, destaquen rapinyaires com l'àguila de panxa blanca (*Hieraetus fasciatus*), l'astor (*Accipiter gentilis*), el duc (*Bubo bubo*) o el falcó pelegrí (*Falque peregrinus*), mamífers com el gat salvatge (*Felis sylvestris*) i rèptils com la tortuga d'aigua ibèrica (*Mauremys leprosa*) i el fardatxo (*Lacerta lepida*).

El Parc Natural de la Serra Calderona ha sigut testimoni mut del pas de les diferents civilitzacions que han poblat el seu paisatge des del Neolític. Les nombroses troballes arqueològiques i el ric patrimoni arquitectònic repartit per tot arreu d'aquest espai natural, donen testimoni de la història i de la cultura tradicional que ha caracteritzat i caracteritza aquesta serra. Cal destacar, en aquest sentit, els poblats ibers com el del Puntal dels Llops (Olocau) o el del Castell de Torrejón (Gàtova), les nombroses restes de ceràmica, els castells com el de Serra, del Real o de Segart, així com els aljubs, carboneres, forns de calcs i molins, que han romàs al llarg del temps i formen part de la identitat de la Serra Calderona.

PERSONAL DEL PARC NATURAL

El Parc Natural de la Serra Calderona durant el 2018 ha estat coordinat i dirigit per la **DIRECTORA CONSERVADORA**.

EQUIP TÈCNIC

L' **EQUIP DE PROMOCIÓ, INVESTIGACIÓ I TREBALLS TÈCNICS**, ha estat compost per 1 tècnica i 2 guies.

BRIGADES DE CONSERVACIÓ I MANTENIMENT

Les **2 BRIGADES DE CONSERVACIÓ I MANTENIMENT** estan compostes cadascuna d'elles per un 1 capatàs i 3 peons qualificats en manteniment.

COMPOSICIÓ DE LA JUNTA RECTORA

La **JUNTA RECTORA** exerceix una important funció en permetre la participació de col·lectius i interessos socials i econòmics afectats per la figura de protecció establida i l'existència d'un fòrum per a la discussió, col·laboració i assessorament en la gestió del parc.

Segons el que es disposa en l'art. 6 del DECRET 10/2002 de declaració del Parc Natural de la Serra Calderona la Junta Rectora estarà composta per 32 membres:

- a) El president de la Junta.
- b) El Director-Conservador del Parc Natural, que actuarà com a secretari de la Junta Rectora.
- c) Un representant de la Conselleria de Medi Ambient.
- d) Un representant de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació.
- e) Un representant de la Conselleria de Cultura i Educació.
- f) Un representant de la Conselleria d'Obres Públiques, Urbanisme i Transports.
- g) Un representant de l'Agència Valenciana del Turisme.
- h) Un representant de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer.
- i) Un representant de la Diputació Provincial de Castelló.
- j) Un representant de la Diputació Provincial de València.
- k) Un representant de cada una de les catorze corporacions locals el municipi de la qual està afectat territorialment pel Parc Natural.
- l) Dos representants de les associacions professionals d'agricultors.
- m) Un representant dels propietaris de terrenys o drets forestals.
- n) Un representant dels propietaris de terrenys o drets agrícoles i/o ramaders.
- o) Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les societats de caçadors dels municipis del Parc

Natural.

- p) Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les universitats de la Comunitat Valenciana.
- q) Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les associacions relacionades amb l'estudi i la conservació dels valors naturals i culturals de la Serra Calderona.
- r) Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les entitats excursionistes amb fins ludicoesportius en la naturalesa que desenvolupen activitats relacionades amb la Serra Calderona.

Aquests membres han variat des del 2002 perquè les conselleries han anat canviant. El que s'ha fet per a complir de la manera més fidel el decret de declaració del Parc Natural ha sigut anar buscant en les diverses conselleries actuals la representació institucional dels sectors que es buscaven amb el nomenament dels membres en les conselleries del 2002.

Pel que fa als representants amb caràcter bianual, el president de la junta rectora ha convocat una sèrie de reunions de treball amb cadascun dels col·lectius amb representació rotatòria citats pel decret, en les quals s'ha establert un calendari de rotació de representants consensuat i aprovat pels actors que han volgut intenvindre.

OBJECTIUS

L'Oficina de Gestió té en compte en tots els seus plantejaments els objectius generals del PRUG, impregnant en els seus programes i projectes la filosofia que aquests transmeten.

- a) Protegir i conservar el patrimoni natural especialment els ecosistemes de singular valor natural i les espècies que es troben actualment amenaçades d'extinció o protegides en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.
- b) Protegir i conservar el patrimoni cultural de la Serra, amb especial atenció als elements arqueològics, arquitectònics i etnològics, i aquelles característiques, estructures o béns que resulten dels assentaments rurals en els últims segles.
- c) Promoure la restauració dels ecosistemes degradats, especialment els afectats per processos erosius o implantació d'infraestructures.
- d) Establir mesures directes per a la conservació, regeneració, millora, difusió i posada en valor dels elements i conjunts d'interés natural i cultural.
- e) Millorar els recursos humans i materials del Parc, a fi de garantir la conservació dels recursos naturals i culturals del mateix, potenciant a més el desenvolupament social i econòmic dels municipis que l'integren, sempre sota criteris de sostenibilitat ambiental.
- f) Fomentar programes d'actuació en matèria d'ús públic dels recursos naturals i culturals i turisme sostenible, incloent-hi l'estudi, la recerca aplicada, l'ensenyament i el gaudi ordenat dels mateixos, compatibilitzant l'ús social, recreatiu i cultural del Parc Natural amb el manteniment dels seus valors naturals.
- g) Promoure i fomentar el voluntariat ambiental i cultural en la Serra Calderona, prestant especial atenció als grups d'associacions i voluntaris locals.
- h) Minimitzar o reduir els impactes ambientals derivats de la presència d'elements antròpics, les transformacions agrícoles, l'abocament de substàncies contaminants, l'explotació desordenada dels recursos hídrics, l'abocament de residus sòlids i inerts, el deteriorament del paisatge, o qualsevol altra actuació que genere una degradació del medi biòtic, abiòtic, perceptual, cultural, econòmic o social.
- i) Analitzar la presència de riscos naturals potencialment nocius i els seus possibles efectes adversos, establint mesures i actuacions per a la seua minimització i/o correcció.
- j) Millorar el material i estratègies de divulgació dels valors i recursos del Parc, a fi d'atraure visitants i afavorir el desenvolupament econòmic local.

MANTENIMENT I CONSERVACIÓ

A part de les dues brigades de manteniment i conservació del parc natural, i gràcies a la condició d'espai natural protegit, hi ha unes altres brigades que fan treballs en el territori del parc i la seua àrea d'influència. Per aquest motiu el present apartat s'ha dividit en tres subapartats en funció de les brigades. En primer lloc es descriuran en profunditat els treballs que han realitzat les brigades del parc natural durant el 2018 i, a continuació, es citaran les actuacions que duen a terme altres brigades de la Generalitat Valenciana i també altres administracions.

BRIGADES DEL SERVEI D'ESPAIS NATURALS PROTEGITS

Per a planificar les tasques de cada anualitat, des del parc natural se sol·licita als Ajuntaments que formen part de la Junta Rectora i a la resta de membres de la mateixa, que elaboren propostes de gestió i que les remeten a l'oficina del parc perquè s'estudie la seua viabilitat. Amb aquestes propostes i les que es duen a terme des de l'oficina del parc i des d'altres Serveis, s'elabora un document amb la planificació anual dels treballs de les dues brigades del parc natural. A partir d'aquest full de ruta i amb les reunions i contactes que van fent-se durant l'any, cada mes es realitza una reunió de planificació mensual. Una vegada programades, i abans de l'inici de cada faena, es comunicarà el començament del treball al contacte de la Junta Rectora de l'Ajuntament on van a realitzar-se les tasques (o als contactes que ens proporcione l'Ajuntament). Finalment, també s'envia per correu electrònic un informe mensual amb les tasques als Ajuntaments on s'ha treballat eixe mes.

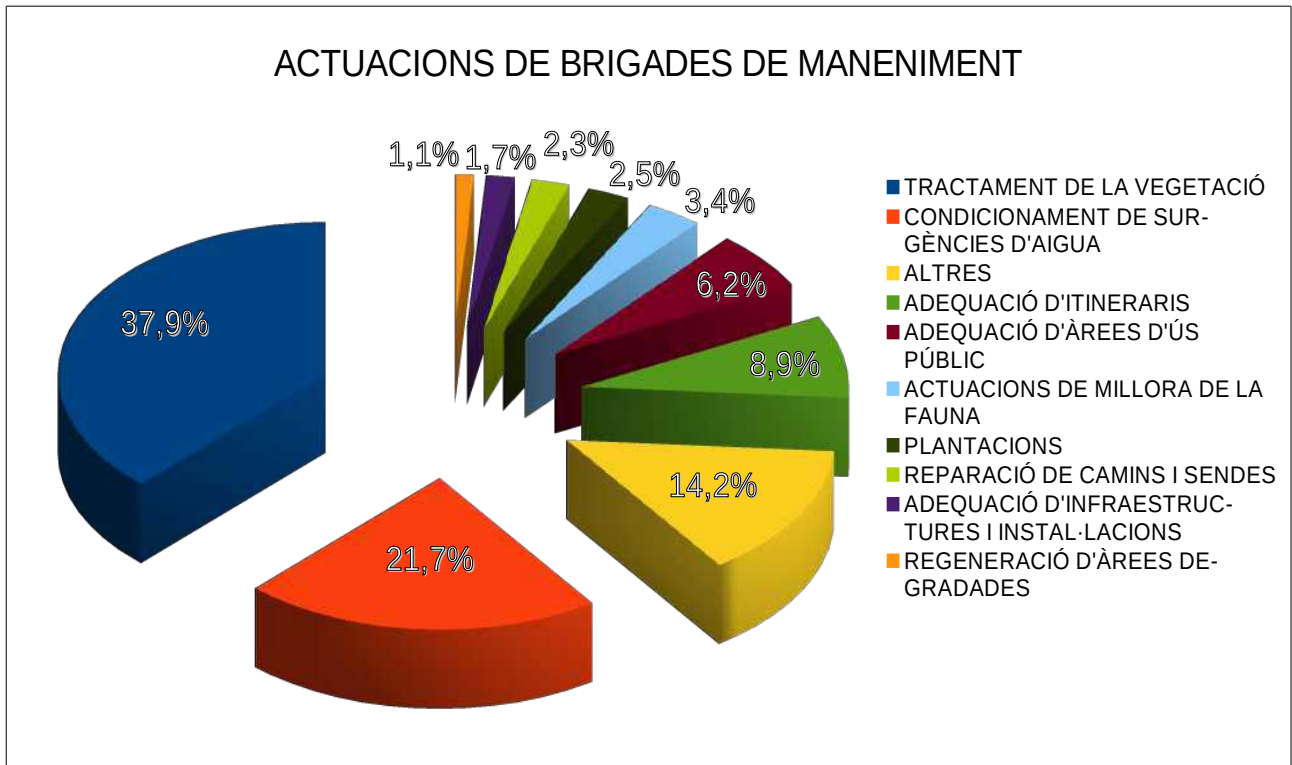
A banda de continuar amb les tasques anuals que es vagen determinant periòdicament, un nou objectiu que es busca des del parc natural és, en col·laboració amb els Ajuntaments, establir una tasca fixa per terme municipal. Així, les nostres brigades s'encarregaran de mantindre una senda, o una font, o l'entorn d'un element patrimonial... en cada municipi, sempre de forma consensuada amb l'Ajuntament.

Durant el 2018, els tipus d'actuacions que han realitzat les dues brigades de manteniment i conservació del parc natural de la Serra Calderona es poden dividir més o menys en onze tipus de tasques diferents que són les que s'enumeren a continuació:

1. Adequació d'infraestructures i instal·lacions
2. Tractament de la vegetació
3. Regeneració d'àrees degradades
4. Adequació d'àrees d'ús públic
5. Adequació d'itineraris
6. Actuacions de millora de la fauna
7. Condicionament de surgències d'aigua
8. Plantacions
9. Adequació de camins i senders
10. Actuacions en el patrimoni etnològic i cultural
11. Altres

Com es pot veure al gràfic següent, més de la meitat de l'esforç aportat per les nostres brigades ha estat destinat a la millora d'hàbitats tant per a la flora amb tractaments de la vegetació com per a la fauna amb el condicionament de surgències d'aigua per a aquesta. Al gràfic que es mostra a continuació apareixen representats en percentatge els jornals que s'han invertit en cadascuna de les tipologies d'actuacions en les

quals s'ha dividit l'activitat de les brigades de conservació i manteniment del Parc Natural durant el present exercici, ordenades per importància en funció de les hores invertides.

Distribució de jornals en les actuacions de les brigades durant el 2018 (%).

A continuació, es passa a detallar cadascuna de les actuacions nomenades anteriorment ampliant la informació sobre algunes faenes en paratges o partides concretes i acompanyant-les amb una selecció d'imatges.

ADEQUACIÓ D'INFRASTRUCTURES I INSTAL·LACIONS

Els dies de pluja o que hi ha algun tipus d'alerta o preemergència meteorològica, les brigades del Parc es dediquen a reparacions i manteniments d'instal·lacions i maquinària en els magatzems d'Altura, de Serra i del Centre d'Interpretació en Nàquera. Alguns exemples de faenes d'aquest tipus que s'han fet durant el 2018 són:

- Manteniment Centre Interpretació: Fontaneria banys, instal·lacions diverses i pintura frontera del centre.
- Manteniment de maquinària.
- Neteja de magatzems i voltants d'aquests. Preparació de senyalítica. Reparació de pany, reixes i finestres per robatori al magatzem d'Altura.

Reparació reixa en magatzem d'Altura.

Reparació reixa en magatzem d'Altura.

Reparació porta en magatzem d'Altura.

Magatzem de Serra.

ADEQUACIÓ D'ÀREES D'ÚS PÚBLIC

S'ha de tindre en compte que en moltes àrees recreatives han estat actuant integralment i amb una freqüència setmanal les Brigades de Gestió Forestal que depenen del Servei de Gestió i Ordenació Forestal de la Subdirecció General del Medi Natural. Per tant, les brigades del parc han actuat en les àrees d'ús públic on no arriben les brigades de gestió forestal o han complementat la seua actuació.

Les zones on s'ha actuat enguany han sigut:

- Fontfria: Reparació de la font, substitució del paeller per una zona de recer amb banc, eliminació dels problemes de seguretat de la barana de la bassa (material a càrrec de l'Ajuntament de Gàtova).
- Fuente del Rebollo: Pintura i manteniment dels paellers (material a càrrec de l'Ajuntament de Gàtova).
- Font del Beato Nicolás Factor: Reparació de ribàs en la pista.
- Garbí: Reparació actes vandàlics en monòlit del pintor Michavila.
- Llacuna Portillo: Manteniment del mirador.
- Rebalsadors: Manteniment i reparació del mirador.

Paellero Fontfria, Gàtova.

Fuente del Rebollo.

Mirador de Rebalsadors.

Mirador del Garbí.

Ribàs en la font Beato Nicolás Factor.

TRACTAMENT DE LA VEGETACIÓ

En aquest grup d'actuacions s'engloben: l'eliminació d'espècies al·lòctones invasores; el desramats, trossejats i triturats per a afavorir l'hàbitat de sureres o de pinar; els treballs de la prevenció d'incendis amb eliminació de combustible.

Algunes zones d'actuació concretes han sigut:

- Pista de Cartoixa de Portaceli
- Casa forestal de Portaceli i voltants
- Barranc de Marianet
- Alt del pi
- Pista font de la Gota
- Pista de Viuela
- Rodeno llarg
- Pista Pedralbilla a l'Abella

Pista de la Gota a l'Abella.

Pista de la Gota a l'Abella.

Cordó de vegetació llest per a la trituració en la pista de la Gota a l'Abella.

REGENERACIÓ D'ÀREES DEGRADADES

Enguany hem seguit treballant en la font de l'Olivastro eliminant vegetació afectada per l'incendi del 2018.

Font de l'Olivastro, Altura.

ADEQUACIÓ D'ITINERARIS

El parc natural disposa de quatre itineraris senyalitzats en Segorbe-Gátova, Olocau, Estivella i Serra. A banda de l'adequació i manteniment d'aquests itineraris, el Parc Natural ha estat arreglant trams puntuals del sender europeu de gran recorregut (GR-10) que travessa de part a part tot el Parc Natural. Fora d'aquests itineraris, la nostra brigada escomet la millora de trams de sendes per a les rutes interpretatives i educatives que s'ofereixen des del parc o, com és el cas d'enguany, neteja sendes a petició d'associacions locals del parc.

De forma més concreta, duran el 2018 les brigades han estat treballant entre altres en aquests itineraris:

- Neteja del camí o senda d'accés a alguns elements del patrimoni cultural d'Altura a petició de l'associació el Cantal d'Altura per tal de poder accedir-hi per a la seua restauració.
- Esbrossament i construcció d'escalons en itinerari de l'Ajuntament de Serra des d'Aliguetes a Marianet.
- Manteniment de casetes de fusta amb informació del parc i revisió i substitució d'algunes de les senyals perimetrals del parc.
- Col·locació de cartells en mirador de Rebalsadors per a dissuadir de fer foc i d'altres conductes inapropiades en el medi natural. Retirada i substitució de baranes trencades en el mirador.
- Tancament de sendes secundàries o il·legals i de trialeres en: el Sierro, Marianet, Alt del Pi, Barraix i Garbí.
- Recuperació d'un tram de l'antic camí d'Olla a petició de l'Ajuntament de Marines i del club esportiu local amb l'objectiu de fer passar per allí l'activitat esportiva del Trail de Marines Vell.
- Revisió senyalítica itineraris del parc amb substitució de vinils i reparació de senyals.
- Reparació de tanca en l'itinerari local d'Olocau del Puntal dels Llops.
- GR-10:
 - Col·locació de senyals al seu pas pel barranc de la Jabonera (Segorbe) per tal d'evitar que motos i bicicletes trenquen escalons de fusta construïts per a evitar problemes erosius. Realització de nous escalons i reparació dels actuals.
 - Reconeixement del tram de Beselga a Barraix (Estivella-Serra) i reparació de xaragalls.
 - Millora del ferm en mal estat provocat per pedra solta en el tram de la pedrera d'Estivella.
 - Construcció d'escales al pas per Gátova per a evitar l'erosió i millorar el ferm de la senda.

GR 10 en Segorbe.

GR 10 en Segart. Minimització dels efectes de l'erosió en el sender.

Reposició senyals perimetrals de Benvinguda al parc.

Senyals dissuasòries en Rebalsadors per a evitar que es faça foc.

ACTUACIONS DE MILLORA DE LA FAUNA I CONDICIONAMENT DE SURGÈNCIES D'AIGUA

Les actuacions de millora de la fauna s'han centrat a condicionar fonts, crear nous punts d'aigua i reomplir basses, sempre pensant en l'aprofitament d'aquesta per a la fauna tant la salvatge com la domèstica. Les faenes que s'han dut a terme durant el 2018 han sigut:

- Emplenament de basses de la Societat de Caçadors de Nàquera. Degut a un problema puntual amb el camió que utilitzaven habitualment per a emplenar les bassetes, el parc ha emplenat les que estan dins del parc natural en el terme de Nàquera.
- Emplenament de basses i dipòsits per a la fauna i reparació d'aquestes en Brosseta.
- Font del Poll: S'han construït rampes per a fauna.
- Font de l'Olivastro: S'ha arreglat la captació d'aigua de la font i s'han construït unes basses per a que hi haja aigua disponible per a la fauna. Aquesta actuació respon a una demanda de l'Ajuntament d'Altura perquè un ramader local puga abeurar el ramat. El material necessari per a l'obra l'ha aportat l'Ajuntament d'aquest municipi.
- Font del Pozuelo: S'ha arreglat la captació d'aigua de la font , posat una barana, construït un banquet i un mur per a reconduir l'aigua d'escorrentia i que no es reblisca l'abeurador. El material necessari per a l'obra l'ha aportat l'Ajuntament d'Altura.
- Font del Llentiscle: Manteniment i reparació de fuites.
- Font de Potrillos: S'ha buscat la captació d'aigua, s'ha recanalitzat perquè hi havia moltes pèrdues, s'ha refet la zona de l'aixeta, s'ha impermeabilitzat l'abeurador i s'ha refet el muret de l'antiga bassa. El material necessari per a l'obra l'ha aportat l'Ajuntament de Serra.
- Assut del Molí de Serra: A petició de la comunitat de regants s'ha delimitat la zona de l'assut amb uns postes de fusta.

Emplenament de basses de caçadors en Nàquera.

Font del Poll abans de la construcció de les rampes per a la fauna.

Font del Poll després de la construcció de les rampes per a la fauna.

De tall de les arrels dins de la canalització de la font de Potrillos.

Estat de la font de Potrillos durant l'actuació.

Estat de la font de Potrillos abans de l'actuació.

Estat de la font de Potrillos després de l'actuació.

Font de l'Olivastro abans de l'actuació.

Font de l'Olivastro després de l'actuació.

Font del Pozuelo abans de l'actuació.

Font del Pozuelo després de l'actuació.

Actuació en l'assut del Molí en Marianet.

PLANTACIONS

Les nostres brigades cooperen amb les associacions i escoles que celebren el Dia de l'Arbre en col·laboració amb el Parc Natural. A més de participar el dia de la plantació, en el 2018 el personal del parc ha fet regs de suport durant l'estiu que han possibilitat l'èxit d'aquestes plantacions.

Durant el 2018 s'han fet plantacions i s'han fet regs de suport a:

- Olocau
- Serra
- Nàquera

A banda del dia de l'arbre les nostres brigades:

- Han plantat plançons de surera proporcionades pel CIEF i procedents de bellotes recol·lectades en la Serra Calderona.
- Col·laboren amb el CIEF fent regs de manteniment, refent clots i recol·locant protectors en la parcel·la de l'estepa de Cartagena que hi ha dins del parc. Aquesta espècie en perill d'extinció és la planta més amenaçada de la flora espanyola. Dins del parc tenim una de les 10 poblacions traslocades d'aquesta planta que formen part del Pla de Recuperació de Flora Amenaçada.

Dia de l'arbre amb l'escola d'Olocau..

Plantació de surera en Balòria, Serra.

Reg de manteniment de l'estepa de Cartagena.

ADEQUACIÓ DE CAMINS I SENDERS

Les brigades del parc natural han reparat el ferm d'alguns trams de senda que suposaven un perill per al caminant. Alguns exemples d'on s'ha treballat enguany han sigut en:

- Una senda en la partida de Balòria en Serra.
- Uns pocs metres de la senda del castell del Real.
- Un tram del GR10 en Segart i un altre en Segorbe.
- Despreniment d'un pont del camí per a accedir a la zona de Juan Leña en Gátova (vegeu fotos de següents)

ALTRES

En aquest apartat s'han comptabilitzat els jornals de les brigades de conservació dedicats a les activitats següents:

- Reunions organitzatives.
- Cursos de formació.
- Trasllat i muntatge de l'exposició Stop al Foc.

Muntatge de l'exposició d'Stop al Foc en Nàquera.

ALTRES SERVEIS DE LA GENERALITAT

BRIGADES XARXA NATURAL 2000

Aquestes actuacions les ha dut a terme el Servei de Vida Silvestre de la Direcció General del Medi Natural amb el suport de l'Assistència Tècnica de VAERSA.

Les Brigades de Conservació de la Biodiversitat actuen principalment en les tasques relacionades amb la flora i la fauna silvestres de tota la comunitat, però especialment en espais naturals protegits. Pel que fa a la flora, intervenen en les microreserves de flora del Parc Natural per a millorar l'hàbitat i afavorir les espècies destacades en cada una d'elles, a més de gestionar el pla de recuperació de l'estepa de Cartagena, una espècie en perill d'extinció que té en la Calderona una de les millors poblacions que existeixen. Pel que fa a la fauna, en aquest parc s'han centrat en les cavitats que tenen importància per espècies de rates penades amb algun grau de protecció.

FLORA

- MICRORESERVES DE FLORA

Les microreserves de flora (MRF) presents en el Parc Natural de la Serra Calderona i la seua Àrea d'Influència són:

Microreserva	Superfície	Terme municipal
Barranc de Sargatillo	9,87	Serra
Castell de Serra	2,28	Serra
El Picaio	0,27	Sagunt
Penyes Altes	5,3	Serra
Puntal de l'Abella	0,92	Estivella
Tancat de Serra	2,68	Serra
Puntal de Navarrete	10,217	Altura
Muntanya del Cavall	4,2	Albalat dels Tarongers

Concretament, durant el 2018 s'ha actuat en la Microreserva del Tancat de Portaceli fent tallades i podes de *Pinus halepensis* i plantant *Cistus heterophyllus subsp cartaginensis*.

- ESTEPA DE CARTAGENA

Plantació, col·locació de protectors i regs de *Cistus heterophyllus subsp cartaginensis* dins del parc natural però fora de la microreserva del Tancat de Portaceli.

FAUNA

- QUIRÒPTERS

Algunes de les espècies que tenen nuclis importants en la Serra Calderona es troben entre les més amenaçades en l'àmbit europeu. Entre elles es troba el rata penada de peus grans (*Myotis capaccini*), que en el territori valencià conserva aproximadament la meitat de la població de l'Europa occidental. Concretament, les espècies que trobem al parc en dues localitzacions de Nàquera i Serra i el seu nivell de protecció es mostren en la taula següent:

Noms comuns	Nom científic	Catàleg Fauna Amenaçada
Rata penada de morro gran/agut (<i>Murciélagó ratonero grande/mediano</i>)	<i>Myotis myotis/Myotis blythii</i>	Vulnerable
Rata penada de peus grans (<i>Murciélagó ratonero patudo</i>)	<i>Myotis capaccinii</i>	Perill d'extinció
Rata penada ibèrica (<i>Murciélagó ratonero ibérico</i>)	<i>Myotis escaleraei</i>	Vulnerable
Rata penada de cova (<i>Murciélagó de cueva</i>)	<i>Miniopterus schreibersii</i>	Vulnerable
Rata penada de ferradura gran (<i>Murciélagó grande de herradura</i>)	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Vulnerable
Rata penada de ferradura mediterrània (<i>Murciélagó mediterráneo de herradura</i>)	<i>Rhinolophus euryale</i>	Vulnerable

Per tant, les brigades de Xarxa Natural 2000, gestionen els refugis cavernícoles més importants i estableixen les condicions necessàries per a incrementar la reduïda població reproductora de rates penades, ja que les amenaces que afecten aquestes espècies són principalment les molèsties que pateixen en els refugis on passen l'hivern o l'època de cria. En aquest sentit, enguany s'han fet el manteniment de les tanques per a la protecció d'espècies de quiròpters sensibles en la cova Soterranya (Serra) i en el Puntal de Mateu (Nàquera).

CONCEPTE	INVERSIÓ
Microreserves vegetals	4.195 €
<i>Cistus heterophyllus</i> subsp <i>cartaginensis</i>	3.254,65 €
Espècies de fauna sensibles	1.051 €
TOTAL INVERSIONS	8.500,65 €

UNITATS DE GESTIÓ FORESTAL

Aquestes actuacions les ha dut a terme el Servei d'Ordenació i Gestió Forestal de la Direcció General del Medi Natural, en col·laboració amb el personal tècnic dels Serveis Territorials de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural i el suport de l'Assistència Tècnica de VAERSA amb les Brigades de Gestió Forestal.

Encara que aquests treballs s'han fet en les dues províncies en les quals es troba el parc natural, la documentació que en aquest apartat es mostra fa referència exclusivament a la província de Castelló.

La presa de decisions de gestió en matèria de Sanitat Forestal es fonamenta en la informació arreglada durant la campanya de Prospecció Fitosanitària de les Muntanyes de la Comunitat Valenciana que tots els anys, i des de 1996, es realitza a la primavera. En ella, els i les Agents Mediambientals realitzen una avaluació de cadascuna de les divisions mínimes d'avaluació o masses considerades. El processament i anàlisi d'aquesta informació contribueix de forma decisiva a la presa de les decisions de gestió dels insectes forestals potencialment nocius, perseguint que les seues poblacions es mantinguen per sota d'un llindar de danys determinat.

Per tant, el personal de plagues realitza prospeccions de quarantena i de l'estat fitosanitari de les muntanyes de la Comunitat Valenciana. Concretament, dins del parc natural i en la província de Castelló, s'han prospectat les forets següents:

MASSA	TERME MUNICIPAL	PORN/PRUG	SUPERFÍCIE PROSPECTADA
Las Boqueras (CS060)	Altura	PORN	593,21
Tristany i la Mina (CS088)	Segorbe	PRUG	735,83
Montemayor (CS126)	Segorbe	PRUG	531,53
San Juan (CS5077)	Altura	PORN	68,74
Loma de Juan Cruz (CS5174)	Altura	PORN	62,48
Corral del Giletero (CS5174)	Segorbe	PORN	174,00
Juaneca (CS5175)	Segorbe	PORN	314,54
Valero - el Cabezo (CS5176)	Segorbe	PORN	159,81
Satarra (CS5177)	Segorbe	PORN	236,77
Portillo – Gordo (CS5178)	Segorbe	PORN	339,01

A continuació es detallen els treballs que s'han dut a terme en este camp concret dins del Parc Natural i la seua zona d'influència a partir dels resultats de les prospeccions. Aquests s'han dividit en quatre apartats que són Perforadors del pi, Processionària del pi, Altres insectes i Malalties i fisiopaties.

- **Perforadors del pi**

En Castelló s'han prospectat dues masses corresponents a una muntanya dins de l'àmbit del PORN i ha dues cites en total de *Tomicus destruens* sobre *Pinus halepensis* en el MUP Las Boqueras. Aquests resultats mostren una millora significativa de l'afecció de perforadors del pi respecte a la campanya anterior.

Trampes col·locades durant el 2018

COMARCA	TERME MUNICIPAL	PROVÍNCIA	NOM DEL MONT	Núm TRAMPES
Alt Palància	Altura	Castelló	Las Boqueras (CS060)	7

Peus tallats, escorçats i trossets en el 2018

COMARCA	TERME MUNICIPAL	PROVÍNCIA	NOM DEL MONT	Núm peus tallats
Alt Palància	Segorbe	Castelló	Tristany i la Mina (CS08)	2
	Altura	Castelló	Las Boqueras (CS060)	81

- **Processionària del pi (*Thaumtopoea pityocampa*)**

- **Castelló**

Durant la campanya de 2018, la totalitat de la superfície de pineda prospectada dins del parc natural (1.270 ha) i de la seua àrea d'influència (1.950 ha) va ser avaluada amb nivells baixos de processionària. Per tant, la situació fitosanitària de l'àmbit del PORN de la Serra Calderona és favorable en termes generals, ja que no presenta grans defoliacions i es troba en regressió respecte a anys anteriors.

- **Altres insectes**

Durant el 2018 no hi ha cites d'altres insectes diferents als anteriors. Cal destacar, però, que dins del parc natural existeix un punt de la Xarxa Provincial de Mostreig de la *Lymantria dispar* situat en el MUP Montemayor.

- **Malalties i fisiopaties**

Enguany s'han detectat tres punts en el MUP Tristany i la Mina de *Pinus halepensis* afectats per una malaltia sense determinar amb una simptomatologia inicial en la qual s'assequen les branques. De moment no s'ha detectat cap peu mort per aquest motiu. Per a comprovar l'estat de la seua evolució, es revisaran aquestes masses durant el 2019.

BRIGADES D'ALTRES ADMINISTRACIONS

DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA (DIVALTERRA)

En aquest apartat s'adjunta la informació que la Diputació de València ha facilitat a l'oficina tècnica del parc natural per tal de donar-li difusió i donar a conèixer la tasca que es fa des de les Brigades Forestals d'aquesta institució pública.

La Diputación de Valencia, con el objetivo de contribuir en los municipios valencianos a ofrecer los servicios de protección civil y emergencias, especialmente en las tareas de prevención y extinción de incendios forestales, encomienda al ente instrumental Divalterra la gestión de las Brigadas Forestales.

De forma anual se diseña un Plan de Trabajo, en base a las solicitudes realizadas por los ayuntamientos. Estas solicitudes se realizan a través de un formulario web al que se puede acceder en <https://www.divalterra.es/web/divalterra/solicitud-forestal>.

Allí los Ayuntamientos pueden encontrar la descripción de la tipología de actuaciones que se pueden ejecutar, así como los condicionantes y la documentación e información a aportar. Las peticiones se priorizan de acuerdo a su importancia para la prevención y extinción de incendios forestales, no realizándose actuaciones fuera de terreno forestal. Para ello se considera el riesgo de incendio forestal, la presencia de Espacios Naturales Protegidos, la inclusión de la actuación en un Plan de Prevención de Incendios (especialmente el local), la continuidad del terreno forestal y el tipo de intervención en el siguiente orden:

1. Actuaciones en áreas recreativas, zonas de elevada afluencia y zonas de interfaz urbano forestal
2. Actuaciones en el entorno de puntos de agua o caminos forestales con implicaciones en la prevención de incendios forestales (no sendas)
3. Mantenimiento o ejecución de áreas cortafuegos y fajas auxiliares
4. Otros tratamientos selvícolas

Estos criterios son los establecidos por la Comisión de Seguimiento, integrada por el Consorcio Provincial de Bomberos de Valencia, el Servicio de Medio Ambiente de la Diputación de Valencia y Divalterra. De igual forma, la priorización se consensua con la Conselleria de Agricultura, Medio Ambiente, Cambio Climático y Desarrollo Rural, tal como recoge la Resolución del 03/10/2018 del Director Territorial de Medio Ambiente relativa a las actuaciones de selvicultura preventiva de las Brigadas Forestales de la empresa Divalterra en la provincia de Valencia.

Las actuaciones que se desarrollan, especialmente en los entornos protegidos, son supervisadas por el Agente Medioambiental de la zona, y también son informadas al personal del Parque Natural.

A lo largo del año 2018, se han realizado un total de 28 actuaciones solicitadas por los municipios del Parque Natural. Siete de ellas (25%), corresponden a trabajos en Áreas Recreativas, que son adecuadas cada año, una o más veces, en función de la necesidad, para que se encuentren en buen estado en las épocas de mayor uso y riesgo de incendios forestales, como son la Semana Santa y la Pascua, así como el verano. El tipo de actuación más frecuente ha sido la Adecuación de caminos forestales y sendas (32%) y la Apertura y/o Mantenimiento de Fajas Perimetrales en zonas de Interfaz Urbano-Forestal (25%). Así mismo, se han realizado Tratamientos Selvícolas de distinta índole, como puedan ser desbroces, rozas, claras, clareos, resalveos, etc. en distintos

entornos del Parque Natural (14,2%) y se ha colaborado en quemas prescritas realizando tareas de Vigilancia (4%).

Estas actuaciones se han llevado a cabo por parte de cinco brigadas, cuya base está ubicada en Gátova, Serra, Marines, Lliria o Ribarroja del Túria.

En cuanto a las actuaciones de emergencias y urgencias, se atendieron un total de 29 servicios. Un 38% consistieron en la atención de incendios forestales como brigadas de 2ª intervención. En cuanto al resto de servicios, un 31% fue la comprobación de humo, un 17% la asistencia en rescates de personas, un 7% se colaboró en la búsqueda de personas desaparecidas, un 3% en la atención ante inundaciones y un 3% en la retirada de árboles caídos en caminos. Para la atención de estos servicios se contó con 58 brigadas, principalmente las más próximas al espacio protegido.

TIPO DE SERVICIO	TERMINO	PARTIDA
Incendio forestal	Albalat dels Tarongers	El pinar
Retirada árbol caído	Estivella	Estacion de Renfe
Comprobacion de humo	Gatova	Piñel
Comprobacion de humo	Gatova	Vallejo
Rescate	Gatova	Sacañet
Rescate	Gatova	La fontfria
Comprobacion de humo	Gilet	La paz
Comprobacion de humo	Gilet	La vidriera
Incendio forestal	Gilet	Balcon de la peña
Rescate	Gilet	Pico del aguila
Comprobacion de humo	Marines	Llano de horcar
Rescate	Marines	Termino
Comprobacion de humo	Náquera	Lloma
Comprobacion de humo	Olocau	Els sentits
Comprobacion de humo	Olocau	El campillo
Busqueda persona desaparecida	Sagunto	Albalat dels tarongers
Incendio forestal	Sagunto	Marjal dels moros
Incendio forestal	Sagunto	Pla del bou
Incendio forestal	Sagunto	Cami asegador
Incendio forestal	Sagunto	Monte picayo
Incendio forestal	Sagunto	Rio palancia
Incendio forestal	Sagunto	Marjal del moro
Inundaciones	Sagunto	Poligono Sepes
Incendio forestal	Segart	El rodeno
Busqueda persona desaparecida	Serra	Termino
Comprobacion de humo	Serra	Cartuja portacoeli
Incendio forestal	Serra	Alto del pino
Rescate	Serra	Camino tristan
Incendio forestal	Torres Torres	Cami de les foies

Tipología	Nº	%
Incendio Forestal	11	38
Comprobación de Humo	9	31
Rescates	5	17
Busqueda persona desaparecida	2	7
Inundaciones	1	3
Retirada de arbol caído	1	3
TOTALES	29	100

Emergencias atendidas por DIVALTERRA en el parque natural durante el 2018

MUNICIPIO	TIPOLOGIA DE LA ACTUACION	Lugar/Paraje
Albalat dels Tarongers	Tratamientos Silvícolas (desbroces, rozas, claras, clareos, resalveos, cortas de policía/sanitarias)	La Montanyeta
Estivella	Adecuación de la vegetación en Área Recreativa / Zona de afluencia	Area Recreativa Monte font Beselga
Gátova	Adecuación de la vegetación en Área Recreativa / Zona de afluencia	Area Recreativa Fuente del Rebollo
Gátova	Adecuación de la vegetación en Área Recreativa / Zona de afluencia	Area Recreativa Fuente de la Alameda
Gátova	Adecuación de la vegetación en Área Recreativa / Zona de afluencia	Area Recreativa Fonfria
Gátova	Adecuación de la vegetación en Área Recreativa / Zona de afluencia	Area Recreativa Fuente Tormo
Gátova	Adecuación de la vegetación en Área Recreativa / Zona de afluencia	Area Recreativa Fuente Rodeno
Gátova	Tratamientos Silvícolas (desbroces, rozas, claras, clareos, resalveos, cortas de policía/sanitarias)	Yacimiento Arqueológico del Castillo de Torrejon
Gátova	Tratamientos Silvícolas (desbroces, rozas, claras, clareos, resalveos, cortas de policía/sanitarias)	Pozo Chirivilla
Gátova	Adecuación de caminos forestales y sendas	Huerta y Barrancos Carraixet y Las Muelas
Gátova	Adecuación de caminos forestales y sendas	Camino Depuradora-Pulpé y El Arenal
Gátova	Adecuación de caminos forestales y sendas	Camino Fuente Iranzo Rocha Mudalar
Gátova	Adecuación de caminos forestales y sendas	Camino Molina Ceja
Gátova	Adecuación de caminos forestales y sendas	Paseo Fuente Rodeno-Carretera Monte Rodeno
Gátova	Adecuación de caminos forestales y sendas	Paseo Piscina Municipal La Rocha
Gilet	Apertura y Mantenimiento Fajas Perimetrales en Zonas Interfaz Urbano-Forestal	Faja Perimetral Urb. Santo Espíritu
Marines	Adecuación de caminos forestales y sendas	Camino Barranco Tello
Marines	Adecuación de caminos forestales y sendas	Camino Cañaverall
Marines	Adecuación de la vegetación en Área Recreativa / Zona de afluencia	Fuente Rincon y camino Acceso
Marines	Adecuación de caminos forestales y sendas	Camino Olla -Escolar
Marines	Apertura y Mantenimiento Fajas Perimetrales en Zonas Interfaz Urbano-Forestal	Monte Romeral
Olocau	Apertura y Mantenimiento Fajas Perimetrales en Zonas Interfaz Urbano-Forestal	Perímetro Casco Urbano
Olocau	Apertura y Mantenimiento Fajas Perimetrales en Zonas Interfaz Urbano-Forestal	Urb. La Lloma
Olocau	Vigilancia Preventiva	Zona 2 Plan Local Quemias
Olocau	Apertura y Mantenimiento Fajas Perimetrales en Zonas Interfaz Urbano-Forestal	Urbanización Pedralvilla
Segart/ Albalat dels Tarongers	Apertura y Mantenimiento Fajas Perimetrales en Zonas Interfaz Urbano-Forestal	Urbanización El Murtal
Serra	Tratamientos Silvícolas (desbroces, rozas, claras, clareos, resalveos, cortas de policía/sanitarias)	Clareos Urgentes. Alto del Pino
Torres Torres/Estivella	Apertura y Mantenimiento Fajas Perimetrales en Zonas Interfaz Urbano-Forestal	Urb El Tochar

Solicitudes de Ayuntamientos del parque atendidas por DIVALTERRA durante el 2018.

COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ XARXA DE PARCS NATURALS

Durant l'any 2018 en les diferents campanyes i activitats organitzades pel Parc Natural han participat **2.034 persones**.

D'altra banda, en l'Oficina del Parc Natural, s'han registrat per correu electrònic diverses **autoritzacions** de visites i rutes de senderisme, que suposen un total de **6.157 persones**.

CAMPANYES

Durant l'any 2018 s'han realitzat diverses campanyes en al Xarxa de Parcs Naturals des de la Direcció General de Medi Natural, que han suposat la realització de diverses activitats a lo larg del any.

DIA DE L'ARBRE Gener-Febrer

Replantacions

S'han realitzat replantacions forestals en les zones següents:

- Serra. Muntanya pública de Porta Coeli. Associacions i Col·legis públics.
- Olocau. Parcel·la de propietat municipal. Col·legi Públic
- Gàtova. Parcel·la de propietat municipal. Col·legi Públic.
- Nàquera. Parcel·la de propietat municipal. Associacions.
- Estivella. Parcel·la de propietat municipal. Escola Capatassos Forestals de Catarroja.

Les plantes emprades en les replantacions, procedien dels viviers del CIEF (Centre per a la Investigació i l'Experimentació Forestal) – Generalitat Valenciana, que prèviament els ajuntaments, associacions i centres educatius havien sol·licitat.

Les espècies utilitzades van ser, pi blanc (*Pinus halepensis*), carrasca (*Quercus rotundifolia*), surera (*Quercus suber*), llentiscle (*Pistacea lentiscus*), espí negre (*Rhamnus lycioides*), aladern (*Rhamnus alaternus*), aladern de fulla estreta (*Phyllirea angustifolia*) i arboçer (*Arbutus unedo*).

En total s'han plantat més de 617 exemplars, més de 300 bellotes de sureres (*Quercus suber*) i han participat 369 persones.

Replaciació amb el CRA Olocau en l'Aula de Natura d'Olocau

Replaciació a Portaleli (Serra) amb escolars

Replaciació amb Associacions en parcel·la particular en Nàquera.

DIA INTERNACIONAL DE LA DONA Març

El paper de la dona en els usos tradicionals de la Serra Calderona.

Vine al Centre d'Interpretació, projecció del video "Veus de la Calderona" i col·loqui posterior amb l'associació "Dones de El Salt de Nàquera", i col.laboració de la regidoria de Desenvolupament Local, Fires, comerç i Turisme amb representació de l'Ajuntament de Nàquera. 29 participants.

EL PAPER DE LA DONA EN ELS USOS TRADICIONALS DE LA SERRA CALDERONA
 EL PAPEL DE LA MUJER EN LOS USOS TRADICIONALES DE LA SERRA CALDERONA

GENERALITAT VALENCIANA

Data / Fecha: 5 març / marzo 2018

Visita al Centre d'Interpretació, projecció del video Veus de la Calderona i col·loqui amb l'associació Dones de El Salt de Nàquera
Horari i lloc d'inici: 16'15h-18'00h. Centre d' Interpretació del P.N. de la Serra Calderona (Nàquera).

Visita al Centro de Interpretación, proyección del vídeo Voces de la Calderona y coloquio con la asociación Dones de El Salt de Nàquera
Horario y lugar de inicio: 16'15h-18'00h. Centro de Interpretación del P.N. de la Serra Calderona (Nàquera).

Objectius de desenvolupament sostenible:
 Objectives de desarrollo sostenible:

3 **SANITAT I BIENESTAR**

6 **EQUITAT GÈNER**

8 **INDUSTRIA, INNOVACIÓ I ECONOMIA DIGITAL**

9 **INDUSTRIA, INNOVACIÓ I ECONOMIA DIGITAL**

10 **INDUSTRIA, INNOVACIÓ I ECONOMIA DIGITAL**

17 **PLANS D'ADAPTACIÓ AL CANVI CLIMÀTIC**

Places limitades / Inscripció a: serra_calderona@gva.es
Plazas limitadas / Inscripción en: 96 168 19 52 38

Col·laboradors / Colaboradores:
ASSOCIACIÓ DONES DE EL SALT DE NÀQUERA

 [parquesnaturales.gva.es](https://twitter.com/GVAParcs)
 @GVAParcs
 GVAParcsNaturals

Visita al centre d'interpretació de l'Associació "Dones del Salt de Nàquera" i l'Ajuntament

DIA DE L'AIGUA Març

Solucions per l'aigua basades en la natura. Torna l'aigua a Marines Vell

Ruta guiada al voltant d'una séquia recuperada, per observar la importància de mantenir el tradicional sistema de reg per al medi ambient, i conèixer la flora, la fauna i els treballs realitzats per a millorar la biodiversitat. 23 participants

Soluciones per a l'aigua basades en la natura
Soluciones para el agua basadas en la naturaleza

TORNA L'AIGUA A MARINES VELL !
VUELVE EL AGUA A MARINES VELL /

Data/Fecha: 25 març/marzo 2018

Ruta guiada al voltant d'una séquia recuperada, vine a conèixer el patrimoni.
Horari i lloc d'inici: 10:00h. Plaça Marines Vell.

Ruta guiada por una acequia recuperada, ven a conocer el patrimonio.
Horario y lugar de inicio: 10:00 h. Plaza Marines Vell.

Objectius de desenvolupament sostenible:
Objetivos de desarrollo sostenible:

6 AGUA LIMPA Y SANEAMIENTO
7 ENERGIA LIMPA Y ACCION CLIMATICA
17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS

Places limitades / Inscripció a: **sera_calderona@gva.es**
Plazas limitadas / Inscripción en: **679 195238**

Col·laboradors / Colaboradores:

Recorregut amb un grup per la séquia recuperada de Marines.

LA MONTAÑA COM A FONT DE SALUT Abril

Millorem la nostra salut i gaudim dels nostres parcs naturals

Ruta tranquil·la i de contemplació per l'entorn del Castell del Reial a Olocau. Recents investigacions han demostrat que el passeig tranquil pel camp i l'estimul que suposa el contacte amb els elements de la naturalesa aporten grans beneficis per a la salut a nivell psicosomàtic.

Millorem la nostra salut i gaudim dels nostres parcs naturals
 Mejoramos nuestra salud y disfrutamos de nuestros parques naturales

LA MUNTANYA COM A FONT DE SALUT
 LA MONTAÑA COMO FUENTE DE SALUD

Data / Fecha: 15 abril / abril 2018

Ruta guiada per l'entorn del Castell del Reial d'Olocau per a fer exercici a l'aire lliure, estimular suauement els sentits i conèixer plantes medicinals
Horari i lloc d'inici: 10:00-14.00h. Parc de la Carrasca d'Olocau

Ruta guiada por el entorno del Castillo del Real de Olocau para hacer ejercicio al aire libre, estimular suavemente los sentidos y conocer plantas medicinales
Horario y lugar de inicio: 10:00-14.00h. Parque de la Carrasca de Olocau.

Objectius de desenvolupament sostenible:
 Objetivos de desarrollo sostenible:

- 3 SAIGS I BIENESTAR
- 12 PROMOCIÓ TECNOLÒGICA I INNOVACIÓ
- 13 ACCIÓ PER EL CLIMA
- 15 VIDA SUBMARINA I TERRESTRE

Places limitades / Inscripció a: serra_calderona@gva.es
Plazas limitadas / Inscripción en: 96 168 19 93

Col·laboradors / Colaboradores:

parques naturals gva.es
 @GVAParcs
 GVAParcsNaturals

Ruta guiada a Olocau.

ALIATS AMB EL XIULET

El projecte "Aliats amb el Xiluet" es un projecte de comunicació i divulgació, que persegueix donar a conèixer els diferents aliats que col·laboren amb els parcs naturals: centres educatius, associacions, empreses, voluntaris,...i també crear noves aliances, a més és una ferramenta de difusió, transmissió i visualització de valors ecològiques.

El Xiulet "vola" des d'un parc natural d'inici fins als diferents destinataris i col·laboradors del Parc Natural Serra Calderona (administracions educatives, turístiques, agràries, empreses, associacions, propietaris forestals, ajuntaments, etc.). El Xiulet porta un quadern viatger on s'arreglen preguntes, reptes, suggeriments i compromisos que l'aliat assumeix. En cada parc el Xiulet està tres dies.

Al Parc Natural Serra calderona ens va visitar els dies 11, 12 i 13 d'abril. El destinatari proposat va ser el aulari d'Olocau del Centre Rural Agrupat "Alt Carraixet".

Quadern del Xiulet elaborat per alumnes del CRA Alt Carraixet d'Olocau

Activitat amb els alumnes d'Olocau.

DIA EUROPEU DELS PARCS Maig

El Patrimoni Natural: també en la natura

El poblat ibèr "Puntal dels Llops". Visita guiada al poblat ibèr del Puntal dels Llops a Olocau, amb col.laboració de l'Ajuntament d'Olocau i Guies Puntal Llops. 22 participants.

El patrimoni cultural: també en la natura
 El patrimonio cultural: también en la naturaleza

El poblado ibero Puntal dels Llops

Data / Fecha: 27 maig / mayo 2018

Visita Guiada al poblat ibero del Puntal dels Llops
 Horari i lloc d'inici: 10:00h. Casa de la Señoria-Oficina Turisme-Ajuntament d'Olocau

Visita guiada al poblado ibero Puntal del Llops
 Horario y lugar de Inicio: 10:00h. Casa de la Señoria-Oficina Turisme-Ajuntamiento de Olocau

Objectius de desenvolupament sostenible:
 Objetivos de desarrollo sostenible:

- 3** SALUD I BIENESTAR
- 4** EDUCACION DE CALIDAD
- 15** VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES

Places limitades / Inscripció a: serra_calderona@gva.es
 Plazas limitadas / Inscripción en: 679195238

Col·laboradors / Colaboradores:

- Ajuntament d'Olocau i Guies Puntal Llops
- MOTIVY
- AYUNTAMIENTO DE OLOCAU
- COMUNITAT VALENCIANA
- PARC NATURAL DE LA SERRA CALDERONA
- parquesnaturales.gva.es
- @GVAparcs
- GVAParcsNaturals

Visita guiada al puntal dels Llops, Olocau.

DIA MUNDIAL DEL MEDI AMBIENT Juny

Els parcs naturals sense plàstics

Patrimoni lliure de plàstics: El castell de Serra. Visita guiada al voltant del Castell de Serra. 29 participants.

DIA MUNDIAL DEL MEDI AMBIENT
Els Parcs Naturals, sense plàstics
 Los Parques Naturales, sin plásticos

GENERALITAT VALENCIANA
 parcs naturals de la comunicat valenciana

PATRIMONI LLIBRE DE PLÀSTICS. CASTELL DE SERRA
 PATRIMONIO LIBRE DE PLÁSTICOS. CASTILLO DE SERRA

Data / Fecha: 9 juny / junio 2018

Pujada al castell de Serra. Es farà una repelgada de fem als voltants del castell i xarrarem dels problemes de l'us indiscriminat dels plàstics.
Horari i lloc d'inici: 10:00h.
 Aparcament de l'Ajuntament de Serra.
Subida al castillo de Serra. Se hará una recogida de basuras alrededor del castillo y comentaremos los problemas del uso indiscriminado de los plásticos.
Horario y lugar de inicio: 10:00h.
 Aparcamiento del Ayuntamiento de Serra.

Objectius de desenvolupament sostenible:
 Objetivos de desarrollo sostenible:

6 ACCIÓ LIMPDA I PARCAMENT

7 ENERGIA LIMPA I ACCIÓ CLIMÀTICA

Places limitades / Inscripció a:
 Plazas limitadas / Inscripción en :

serra_calderona@gva.es
 679 195 238

Col·laboradors / Colaboradores:

parquesnaturales.gva.es
 @GVAparcs
 GVAParcsNaturals

Neteja al voltant del Castell de Serra.

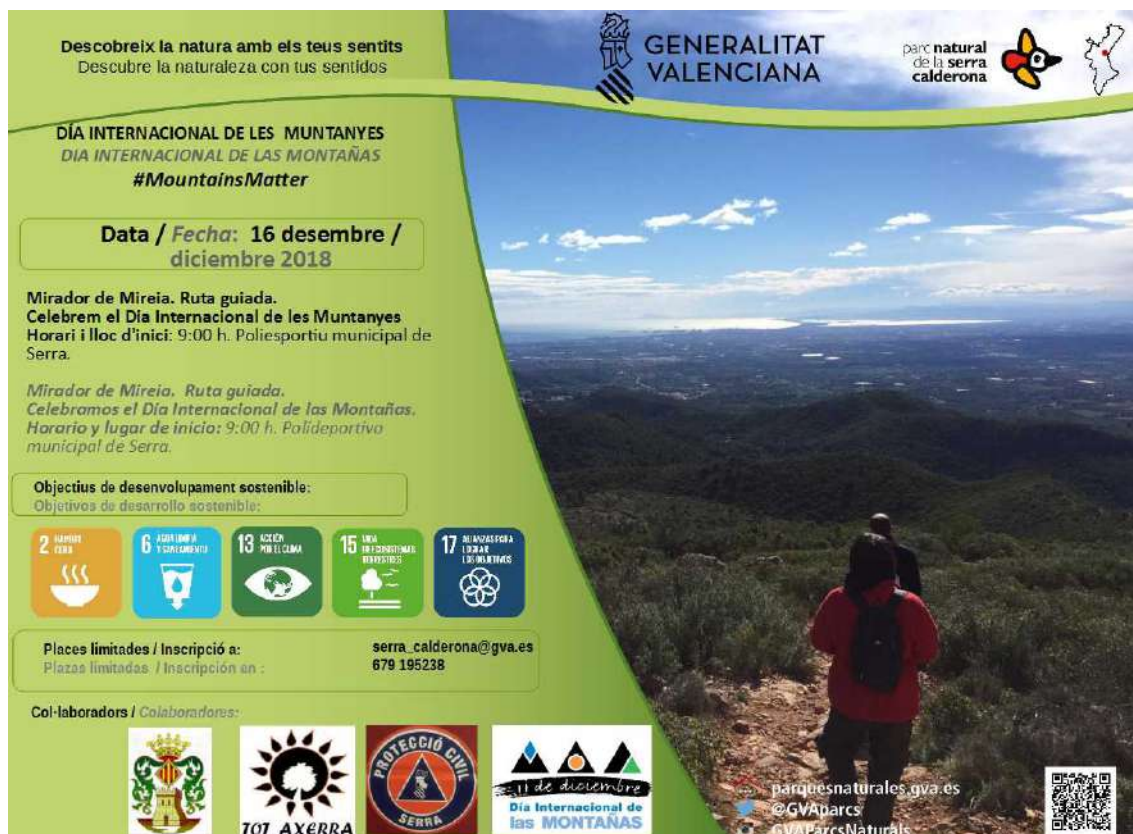
Memòria de Gestió 2018

35

DÍA INTERNACIONAL DE LES MUNTANYES Desembre

#MountainsMatter

Descobreix la natura amb els teus sentits. Ruta guiada al Mirador de Mireia (Rebalsadors), amb col.laboració de l'associació Tot Axerra, Protecció Civil de Serra i l'ajuntament de Serra, Oficina Turisme. 36 participants

Descobreix la natura amb els teus sentits
 Descubre la naturaleza con tus sentidos

DÍA INTERNACIONAL DE LES MUNTANYES
 DIA INTERNACIONAL DE LAS MONTAÑAS
 #MountainsMatter

Data / Fecha: 16 desembre / diciembre 2018

Mirador de Mireia. Ruta guiada.
Celebrem el Dia Internacional de les Muntanyes
 Horari i lloc d'inici: 9:00 h. Poliesportiu municipal de Serra.

Mirador de Mireia. Ruta guiada.
Celebramos el Dia Internacional de las Montañas.
 Horario y lugar de inicio: 9:00 h. Polideportivo municipal de Serra.

Objectius de desenvolupament sostenible:
 Objetivos de desarrollo sostenible:

2 **AGUAS LIMPIAS Y SANEAMIENTO**
 6 **AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO**
 13 **ACCIÓN POR EL CLIMA**
 15 **VIDA TERRESTRE**
 17 **ASOCIACIONES PARA TRABAJAR LAS MONTAÑAS**

Places limitades / Inscripció a: serra_calderona@gva.es
Plazas limitadas / Inscripción en : 679 195238

Col·laboradors / Colaboradores:

parquesnaturales.gva.es
 @GVAParcs
 GVAParcsNaturals

Visita guiada a Rebalsadors, Serra.

ACTIVITATS PROGRAMADES

Durant 2018 s'han realitzat diverses activitats (rutes guiades, xarrades, tallers, voluntariat) i jornades amb diverses organitzacions i associacions. En total s'han ofertat més de 14 activitats, la majoria en cap de setmana, per afavorir la participació.

Rutes Oficina Turisme de Nàquera. 27 gener

Amb el personal de l'oficina de Turisme-Ajuntament de Nàquera és va dissenyar una serie de rutes per conèixer Nàquera. En la primera d'estes rutes "El Pinar" al mes de gener van col·laborar per informar de les bones pràctiques ambientals al parc i descobrir els valors naturals i culturals del parc. 26 participants.

Ermita de Sant Francesc, Nàquera.

Plazas limitadas

CONOCE NÁQUERA

Caminatas guiadas todos los meses

Sábado, 27 enero

ruta "El Pinar"

- Hora: 10:30h
- Punto de encuentro: Edificio Vinyes, en calle Vinyes Perdudes (frente al rocodromo)
- Distancia: 5,4km
- Dificultad: media
- Duración de la actividad: 2 horas, aprox.

inscríbete en: Más información:

 oficina.de.turismo@nàquera.com
 96 568 45 99

AVISO: inscripción previa. Plazas limitadas. *Reservar: teléfono y/o por ordenador para los sistemas, si, como agua y alojamiento

Organiza: Concejalía de Turismo y Concejalía de Deportes

V Marcha Solidaria contra el Càncer. Serra. 25 febrer

Ruta Els Ermitans-Marianet, amb col·laboració de l'associació Tot Axerra, Protecció Civil de Serra, Junta Local Contra el Càncer de Serra i l'ajuntament de Serra. 65 participants.

V Marxa Solidària contra el Càncer
V Marcha Solidaria contra el Càncer

parquesnaturales.gva.es
 @GVAParcs
 GVAParcsNaturals

parc natural de la serra calderona

Data / Fecha: 25 febrer / 25 febrero 2018

V Marxa Solidària contra el Càncer. Els Ermitans-Marianet.
Horari i lloc d'inici: a les 9:00. Poliesportiu Municipal de Serra (València).
Donatiu: 5 euros

V Marcha Solidaria contra el Càncer. Els Ermitans-Marianet.
Horario y lugar de inicio: a las 9:00. Polideportivo Municipal de Serra (Valencia).
Donativo: 5 euros

Inscripció a:
Inscripción en:

serra_calderona@gva.es
679 195238

Més informació / Más información:

Necesario el agua, esmorzar i calçat còmode. Als participants se'ls donarà un obsequi en agraïment.

Necesario agua, almuerzo y calzado cómodo. A los participantes se les obsequiará con un obsequio en agradecimiento.

Col·laboradors / Colaboradores:

Foto de grup de la Marxa Solidària..

I Jornades Trashumància. Altura. 21 i 22 abril

186 participants.

Data: **21 abril 2018.**

- **Present i futur de la trashumància. Recuperant veredes.** Taula redona, formada per representants de: Escola Pastors Comunitat Valenciana, Parc Natural Serra Calderona, Plataforma Forestal Valenciana, Pastors Locals, Àgueda Vitoria (antropòloga) i Trashumàncies Valencianes.
Lloc i hora: Oficina Turisme d'Altura. 11:45 h-14:15 h
- **Taller de llana** dirigit a xiquetes i xiquets.
Lloc i hora: Casa Cultura Altura. 17:00 h-18:00 h
- **Subhasta de pastures terme d'Altura.**
Lloc i hora: Saló de plens Ajuntament d'Altura. 18:30 h

Data: **22 abril 2018.**

- **Camí d'Aragó. Ruta amb el ramat.** Recorregut a peu amb els pastors i ramat a través de la Vereda d'Altura, des de la Masia San Juan fins al municipi d'Altura. Pas amb el ramat pel tram de la via pecuària que travessa el casc urbà i arribada a la Font del Berro.
Punt i hora de trobada: 10:30 h. Poliesportiu Municipal Altura.

Ramaderia, Trashumància i Vies Pecuàries
Ganadería, Trashumancia y Vías Pecuarias

GENERALITAT VALENCIANA
parcs naturals de la comunitat valenciana

I JORNADAS TRASHUMÀNCIA
I JORNADAS TRASHUMANCIA

Data/Fecha: 21-22 abril 2018

Dissabte 21: Taula redona, taller i subhasta pastures.
Horari i lloc: 11:30 h. Oficina Turisme d'Altura.

Diumenge 22: Camí d'Aragó. Ruta amb el ramat.
Horari i lloc: 10:30 h. Poliesportiu Altura.

Sábado 21: Mesa redonda, taller y subasta pastos.
Horario y lugar: 11:30 h. Oficina Turismo de Altura.

Domingo 22: Camino de Aragón. Ruta con el ganado.
Horario y lugar: 10:30 h. Polideportivo Altura.

Objectius de desenvolupament sostenible:
Objetivos de desarrollo sostenible:

3 SAUIG TERNALISAR
8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO INCLUYENDO
12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES
15 VIDA DE LOS ECOSISTEMAS TERRESTRES
17 ALIANZAS PARA LOS OBJETIVOS

Places limitades / Inscripció a: serra_calderona@gva.es
Plazas limitadas / Inscripción en: 679 195238

Col·laboradors / Colaboradores:
Trashumàncies valencianes
Base por Altura
Ayuntamiento de Altura
ALTICA

parquesnaturales.gva.es
@GVAParcs
GVAParcsNaturals

Present i futur de la Transhumància, Altura

Homenatge per la jubilació d'un pastor per part de l'Ajuntament d'Altura

Ruta amb el ramat pels carrers d'Altura.

Voluntariat SEO-Iberdrola. Projecte LIBERA. Portacoeli (Serra). 16 juny

Jornada de neteja residus en Portacoeli amb col.laboració SEOBirdlife e Iberdrola, dins del projecte "Basurala". 33 participants.

Recollida de fem en Portacoeli.

21 DOMINGO, 17 DE JUNIO DE 2018 L'AVUI

Comunitat Valenciana

Medio ambiente. La actividad humana dentro de la naturaleza tiene repercusiones difíciles de revertir. La gran cantidad de basura que se acumula en los espacios verdes es consecuencia de la poca concienciación de las sociedades para mantener dichas zonas limpias, ya que todos aquellos restos que son tirados en nuestro entorno acaban volviendo de forma natural. Por ello, iniciativas como Libera son tan necesarias.

Jornada de limpieza de la «basurala»

► SEO/BirdLife y Ecoembes organizan 36 batidas para adecentar espacios naturales de la C. Valenciana con hasta 795 voluntarios

MATILDE OLIVERA de Barcelona

El Parque Natural de la Calderona es un espacio muy frecuentado por los vecinos de Valencia y su área metropolitana. Los pedaleos que hay en Porta Coeli invitan a multitud de jornadas gastronómicas, celebraciones o simples reuniones de amigos que tienen su consecuencia. La basura que se acumula en estas citas, no siempre es recogida y aunque se tenga cuidado en tratar de respetar al mínimo al medio ambiente, hay ocasiones que van a su mala praxis ocasionando que los restos puedan perjudicarlos en el entorno. Esto es un ejemplo de lo que también ocurre en otros parques naturales valencianos como playas, ríos o charcos.

Para evitar que estos desperdicios caigan a sus anchas por zonas vedadas, por segundo año consecutivo SEO/BirdLife (Sociedad Española de Ornitología), en alianza con Ecoembes (organización medioambiental), impulsa la iniciativa «Libera», en la que realizan batidas de limpieza de firma ecolaborativa. Hasta en 31 puntos de la Comunitat Valenciana se hicieron recogidas abiertas de «basurala» -entorno con el que definen los desechos esparcidos en espacios naturales-. A nivel nacional más de 400 zonas fueron afectadas.

Alrededor de 795 personas estaban inscritas para participar en estas batidas por todo el territorio valenciano, según indican desde SEO/BirdLife. Además de Porta Coeli, también se realizaron limpiezas en el entorno del río Júcar, concretamente en los alrededores del Centro de Visitantes de Villarcanal y en el Parque Floral de la Masia del Trosser en Bibos roja. A nivel de costas, se limpian playas de Meliana, Sagunt y la Playa del Penedís en Alborca. También hubo recogidas de «basurala» en el entorno del río Magro en Dénia y Calicó. Otras puntos fueron el barranco Barreta en Poble Llargo o comisión de antiguos ermites en Segúncia Moncada.

Por su parte, en Castellón los participantes se acercaron hasta vendes de Benicàssim y el entorno de Torrevicentosa. En las Lagunas de la Mata y Torrevicentosa, la Sierra de Santa Pola, la Playa de San Gabriel y el cabo de l'Hortet fueron algunas de las zonas de recogida de basuras.

«Es muy importante que haya una sensibilización por parte de la sociedad valenciana. No solo hay que reciclar, sino que es necesario ayudar a no ensuciar porque lo que creamos luego vuelve a nosotros de forma natural», explica María Giménez, delegada de SEO/BirdLife en la Comunitat Valenciana, que participó en la batida de Porta Coeli en el término de Serra, donde también estuvo Levante-EMV.

Participación de los niños

Para hacer el espectáculo de la «basurala», lo más importante es la concienciación de la gente y sobretodo enseñar y dar ejemplo a los más pequeños. «Es imprescindible que nuestros niños vayan viendo el planeta porque imitan todo nuestro comportamiento», cuenta Pina Díez, trabajadora de la Central Nuclear de Cobreritas, que recoge basura acompañada de su familia, las hermanas Veggy y Abril y su marido Ferrnando.

Entre la «basurala» que más se acumula hay plásticos, papeles y muchas colillas, que además de que tardan en descomponerse, es un foco de incendio», explica José Miguel Aguilar, educador ambiental del Parque Natural de la Calderona. «A veces hace un mes esto parece un cementerio», cuentan miembros del Grupo Scout Wig-Wam de Valencia.

Tes que esta asociación juvenil es una de las organizadoras del evento en Porta Coeli. «Cuando nos encontramos quisimos participar. Allí donde vamos lo hacemos más limpio de lo que estábamos, que desearíamos que esto no fuera solo un día, resulta. Mucha concienciación de Scout Wig-Wam que reúne a 17 participantes, de los cuales siete son niños que ya están muy concienciados con el desarrollo climático».

Por otra parte, Jacobo de Iturriz y José Luis de Vinuesa, son educadores de Medio Ambiente y a su vez alumnos de una escuela que da gran importancia a este problema. Lo ha dicho en varios grupos y solo hemos venido dos», explica albertoraso. «Esto es de todos y en la casa del futuro, además personalmente lo podemos ir viendo», comenta.

Ornello internacional

No obstante, también hay un mensaje positivo en comparación con otros actos del mundo. «Los voluntarios cuidan el medio ambiente, te vas entusiasmando», explica Ivonne González, española residente de Santa Fe pero residente en Valencia desde hace cuatro meses.

Nit Rates Penades Nàquera 2019. 14 juliol

Observació rates penades en una de les coves protegides del Parc Natural amb col·laboració oficina de Turisme de l'Ajuntament de Nàquera, 26 participants.

LES RATES PENADES, ELS NOSTRES DESCONEGUTS ALIATS NOCTURNS
 LOS MURCIÉLAGOS, NUESTROS DESCONOCIDOS ALIADOS NOCTURNOS

Data / Fecha: 14 juliol / julio 2018

Observació nocturna d'algunes de les rates penades que poblen les cavitats del Parc Natural de la Serra Calderona.
Horari i lloc d'inici: 19:30h Edifici "Las Viñas". Nàquera.

Observación nocturna de algunos de los murciélagos que pueblan las cavidades del Parc natural de la Serra Calderona.
Horario y lugar de inicio: 19:30 h. Edificio "Las Viñas". Nàquera.

Objectius de desenvolupament sostenible:
 Objetivos de desarrollo sostenible:

11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES
12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES
15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES

Places limitades / Inscripció a: serra_calderona@gva.es
 Plazas limitadas / Inscripción en:

Col·laboradors / Colaboradores:

Nit de Rates Penades en Nàquera.

Rates Penades, taller caixes refugi i observació. Nàquera, 19 juliol

Intercanvi amb Itàlia i França. Taller construcció caixes refugi i observació rates penades. Comité Agermanament Sant German Laprade (França) i Calco (Itàlia), Ajuntament de Nàquera.. 63 participants.

Contrucció de caixes-refugi per a rates penades en el Centre d'Interpretació.

Taller caixes-refugi amb participants de Sant Germain Laprade i Calco.

Nit Rates Penades Serra 2019. 10 agost

Observació rates penades en una de les coves protegides del Parc Natural amb col.laboració Oficina Turisme de l'Ajuntament de Serra, 42 participants.

LES RATES PENADES, ELS NOSTRES DESCONEGUTS ALIATS NOCTURNOS
 LOS MURCIÉLAGOS, NUESTROS DESCONOCIDOS ALIADOS NOCTURNOS

Data / Fecha: 10 Agost / agosto 2018

Ruta i Observació nocturna rates penades en Serra.

Horari i lloc d'inici: 19:30 h Aparcament Portacoeli, encreuament carreteres CV-332 a Nàquera/Serra i CV-331 Bétera-Cartoixa Portacoeli

Ruta y Observación nocturna murciélagos en Serra.

Horario y lugar de inicio: 19:30 h. aparcamiento Portacoeli, cruce carreteras CV-332 a Nàquera/Serra y CV-331 Bétera-Cartuja Portacoeli

Objectius de desenvolupament sostenible:
 Objetivos de desarrollo sostenible:

11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES
12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES
15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES

Places limitades / Inscripció a: serra_calderona@gva.es
 Plazas limitadas / Inscripción en:

Col·laboradors / Colaboradores:

 Sociedad Estudio y Conservación Murciélagos

Toni Alcocer

Nit de rates penades, Serra.

Qué veien els ibers a la nit ? Gátova, 25 agost.

Ruta guiada al poblat íber de "El Torrejón" i observació d'estrelles, amb col.laboració Ajuntament de Gátova, Diputació de València i Museu de Prehistòria, 34 persones.

QUÉ VEIEN ELS ÍBEROS A LA NIT?
 ¿QUIE VEÍAN LOS ÍBEROS POR LA NOCHE?

Data / Fecha: 25 agost / 25 agosto 2018

Visita guiada al poblat íber de "El Torrejón" i observació d'estrelles.
 Horari i lloc d'inici: 18:30 h. Enfront de l'ajuntament.

Visita guiada al poblado íbero de "El Torrejón" y observación de estrellas.
 Horario y lugar de inicio: 18:30h. Delante del ayuntamiento.

Objectius de desenvolupament sostenible:
 Objetivos de desarrollo sostenible:

- 3 SALUD I BIENESTAR
- 11 CIUTADANERIA I COMUNIDATAT SOSTENIBLES
- 17 ALIANÇES PER A LOGRAR LOS OBJETIVOS

Places limitades / Inscripció a: serra_calderona@gva.es
 Plazas limitadas / Inscripción en :

Col·laboradors / Colaboradores:

¡Bien y seguro!
GÁTOVA

MUSEU DE PREHISTÒRIA VALÈNCIA

RUTA DELS ÍBEROS VALÈNCIA

DEPUTACIÓ DE VALÈNCIA
 Cultura i patrimoni del nostre país

parquesnaturales.gva.es
 @GVAParcs
 GVAParcsNaturals

Foto de grup amb la Torre de Torrejón darrere.

IV Marxa Nocturna Solidària. Serra. 1 setembre

Marxa nocturna solidària a Broseta, amb col.laboració de l'associació Tot Axerra, associació ACCEM, Protecció Civil de Serra i l'Ajuntament de Serra. 106 participants.

MARXA SOLIDÀRIA NOCTURNA A BENEFICI ACCEM
MARCHA SOLIDARIA NOCTURNA A FAVOR ACCEM

GENERALITAT VALENCIANA **parc natural de la serra calderona**

Data/Fecha: 1 Setembre/Septiembre 2018

IV MARXA SOLIDÀRIA NOCTURNA
 Horari i lloc d'inici: 19:00 h Poliesportiu municipal Serra. Donatiu: 5 euros.

IV MARCHA SOLIDARIA NOCTURNA
 Horario y lugar de inicio: 19:00 h. Polideportivo municipal Serra. Donativo: 5 euros.

Objectius de desenvolupament sostenible:
 Objetivos de desarrollo sostenible:

1 FIM DE LA POBREZA	2 HANIRI ZERO	3 SAHID I BIENESTAR	5 EQUITAT DE GÈNER
8 TREBALL DECENT I CREIXEMENT ECONÒMIC	10 REDUCCIÓ DE LES DESIGUALTATS	16 PAU, JUSTÍCIA I INSTITUCIONS SÒLIDES	17 ALIANÇES PER A aconseguir els objectius

Places limitades / Inscripció a: serra_calderona@gva.es
 Plazas limitadas / Inscripción en:

Col·laboradors / Colaboradores:

Accem **TOT AXERRA** **PROTECCIÓ CIVIL SERRA**

Foto de grup.

La vida secreta dels bolets. Nàquera. 10 de novembre

Xarrada i exposició de bolets, amb col.laboració de l'Ajuntament de Nàquera, 33 participants.

LA VIDA SECRETA DELS BOLETS
 LA VIDA SECRETA DE LAS SETAS

Data / Fecha: 10 Novembre/ 10 Novembre 2018

Xarrada que ens acostarà als secrets dels bolets, les característiques, les funcions en els ecosistemes i algunes espècies habituals a la Serra Calderona.
Horari i lloc d'inici: 10:30 h. Oficina Tècnica del Parc Natural, C/Lepanto, 8. Nàquera.

Charla que nos acercará a los secretos de las setas, las características, las funciones en los ecosistemas y algunas especies habituales de la Sierra Calderona
Horario y lugar de inicio: 10:30h. Oficina técnica del Parque Natural, C/Lepanto, 8. Nàquera.

Objectius de desenvolupament sostenible:
 Objetivos de desarrollo sostenible:

3 **SALUT I BIENESTAR** 11 **CIVILITAT I COMUNITATS SOSTENIBLES** 12 **PRODUCCION I CONSUMIDORS RESPONSABLES** 15 **VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES** 17 **ALIANZAS PARA LIDERAR LOS OBJETIVOS**

Places limitades / Inscripció a:
 Places limitadas / Inscripción en: serra_calderona@gva.es

Col·laboradors / Colaboradores:

 Ajuntament de Nàquera
 Regidoria de Turisme

parquesnaturales.gva.es
 @GVAparcs
 GVAParcsNaturals

Xarrada en el saló d'actes de l'Ajuntament de Nàquera.

Voluntariat LEROY MERLIN. Portacoeli (Serra). 24 novembre

Repoblació i taller construcció de caixes niu aus i caixes refugi per a rates penades, amb treballadors, familiars i responsables de LEROY MERLIN en l'àrea recreativa de Portacoeli, 200 participants.

Foto de grup de voluntaris de Leroy Merlin en Portaceli.

Construcció de caixes niu d'aus i caixes refugi de rates penades.

Repoblant amb els voluntaris.

VISITES EDUCATIVES

Al llarg del curs escolar s'han realitzat diverses visites concertades programades amb centres educatius, que van consistir en la realització d'un itinerari guiat. S'ha treballat entre altres amb els següents centres: CEFIREs, IES El Saler (València), Et Formem Ajuntament de Nàquera, Taller T'Avalem Ajuntament de Nàquera, Escuela Taller Burjassot, FP Gestión Forestal IES Alto Palancia (Segorbe), Universitat de Valencia, CEIP Palancia (Algimia d'Alfara), Colegio Santa Joaquina de Vedruna (València), Escuela Agronomos y Medio Natural Universitat Politècnica, Escuela Ingenieros Caminos Universitat Politècnica València, Asociación Jubilados Hospital Doctor Moliner.

A més durant tot l'any s'han atés visites guiades al Centre d'Interpretació amb centres escolars de Primària, Instituts de Secundària, Universitats i associacions.

Visita educativa sureda de Marines.

PROJECTES I ACTUACIONS DE VALORITZACIÓ DEL PARC NATURAL

II JORNADES TÈCNiques DE DIVULGACIÓ D'ESTUDIS CIENTÍFICS DEL PARC NATURAL DE LA SERRA CALDERONA

Data: 31 d'octubre de 2018

Lloc: Antiga Almàssera. C/ Maestro Roselló, 30 d'Olocau (Valencia).

9:00 h. Apertura a càrrec de la Direcció General del Medi Natural.

9:10 h. A la bora de la extinció. *Cistus heterophilus* espècie en situació crítica en Espanya i el seu pla de recuperació en la Comunitat Valenciana.

Pablo Ferrer gallego. Tècnic del Servei de Vida silvestre del CIEF (Centre per a l'Investigació i Experimentació Forestal de la Comunitat Valenciana) de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural.

Resum: *"La Xara de Cartagena és una espècie en perill d'extinció en l'estat espanyol i en la Comunitat Valenciana. Des de la aprovació del Pla de conservació d'esta espècie en 2015 es venen realitzant una serie de treballs tant dins com fora de l'hàbitat natural on viu esta planta per a la seua recuperació. La Serra Calderona suposa una important àrea natural des d'on crear noves poblacions que ajuden a eixir de l'extinció a esta emblemàtica i endèmica planta."*

9:50 h. Arte Rupestre en la Serra Calderona.

Rafael Martínez Valle. Doctor en Arqueologia. Jefe de la Secció d'Arqueologia i Paleontologia del IVCR+ (Instituto Valenciano de Conservación, Restauración e Investigación de Bienes Culturales). Generalitat Valenciana.

Resumen: *"Es presenten els enclavaments amb art rupestre localitzats en el Parc de la Sierra Calderona; Bens d'Interes Cultural inscrits en la llista del Patrimoni Mundial de la Unesco (Kioto, 1998) i s'analitzen des d'una perspectiva històrica i patrimonial com potencial recurs cultural"*.

10:30 h. Pausa – descans.

11:00 h. El Àguila de panxa blanca en la Serra Calderona: resultats del seguiment mitjançant telemetria d'alta resolució.

Pascual López López. Universitat de Valencia. Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva.

Resum: *"Des de 2017 s'han marcat i seguit mitjançant telemetria GPS/GSM d'alta resolució un total de 6 àguiles de panxa blanca (tres mascles i tres femelles) de tres territoris distints ubicats dins de la ZEPA de la Serra Calderona. En esta ponència s'expondran els resultats preliminars del seguiment d'estos exemplars. És mostrarà la forma i extensió dels territoris, les variacions al llarg de l'any i l'efecte de les activitats humanes"*

sobre el comportament de l'especie. Així mateix, és farà especial insistència en les causes de mortalitat detectades i els riscos potencials a què s'enfronta l'àguila de panxa blanca en l'espai natural."

11:40 h. "Efectes eco-hidrològics del maneig forestal de les masses de regeneració postincendi de pi blanc en la Serra Calderona en termes de producció d'aigua, biomassa i risc i propagació d'incendis a escala de conca".

María González Sanchís. Institut Universitari d'Ingenieria de l'Aigua i del Medi Ambient. UPV.

Resum: "S'analitzen els efectes del maneig forestal de les masses de regeneració postincendi de pi blanc en la Serra Calderona en termes de producció d'aigua, biomassa i risc de propagació d'incendis. Els dits efectes s'estudien a escala de conca per mitjà de l'ús de modelació hidrològica (TETIS-VEG) i de propagació d'incendis (Farsite). Finalment es desenrotlla un balanç econòmic simplificat en el que es posa de manifest la necessitat d'inversió en la muntanya semiàrida."

12:20 h. Estudi micològic de la Serra Calderona; aportació de dues espècies interessants de Boletals al catàleg micològic valencià: Suillellus permagnificus (Pöder), Blanco-Dios i Alessiaporum ichnusanus (Alessio, Galli & Littini) Gelardi, Vizzini & Simonini.

Ignacio Tarazona Martínez. Membre de SOMIVAL. Biòleg, Analista de laboratori i micòleg.

Joaquín Herrero Conejos. Membre de SOMIVAL. Biò leg i professor.

Resumen: "Es presenta el treball de recolecta i estudi dels fongs superiors des de 2010 i la cita de dues espècies poc freqüents de Boletals: Suillellus permagnificus (Pöder) Blanco-Dios i Alessiaporus ichnusanus (Alessio, Galli & Littini) Gelardi, Vizzini & Simonini trobades en setembre de 2017 al Parc Natural Serra Calderona."

13:00 h. Cloenda a càrrec de la Direcció General del Medi natural.

Presentació II Jornades Tècniques

Ponència sobre l'estepa de Cartagena

ACTUACIONS EN LES LLACUNES DE SEGORBE

El complex de les quatre llacunes anomenades “El Portillo”, “La Rosa”, “La Butrera” i “El Gabacho” englobades amb el nom de les Llacunes de Segorbe, són espais protegits catalogats com a Zona Humida de la Comunitat Valenciana i actualment són Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.

Segons el PRUG del Parc Natural de la Serra Calderona, les Llacunes de Segorbe són Àrees d'actuació preferent (AAP) i en concret Àrees per a la Regeneració d'Hàbitats naturals (ARH).

L'equip del Parc Natural en coordinació amb els agents mediambientals, durant el 20178 ha pres les mostres d'aigua bimensualment de les llacunes per a integrar la informació en una base de dades que de moment és interna de la Conselleria però que en un futur s'espera que pugua estar en línia a la disposició de tots els interessats.

Aquesta informació periòdica té un valor científic molt important per poder determinar la qualitat i la riquesa de l'hàbitat que ens ocupa, però sobretot i no menys important, per a poder veure l'evolució o la tendència d'aquest.

Anàlisi i mostres d'aigua

Llacuna de la Rosa

ALUMNES EN PRÀCTIQUES

Durant el 2018 hem tingut 1 alumne en pràctiques del Mòdul Tècnic Superior en Gestió Forestal i del Medi Natural en el Centre Integrat Públic de Formació Professional de Catarroja.

El projecte que ha elaborat amb nosaltres durant el seu període de pràctiques ha sigut: *Evaluació de les repoblacions forestals*. La finalitat del projecte és valorar l'efectivitat de les repoblacions realitzades el dia de l'Arbre, entre 2014 y 2018, tant a nivell d'educació ambiental com restauració i millora ambiental. Es van visitar totes les parcel·les on es va repoblar i es van analitzar les característiques dels grups participants.

Durant els escassos tres mesos de pràctiques, a més d'aprendre i ajudar en les tasques quotidianes de gestió de l'oficina del Parc, s'intenta que els alumnes facen el màxim d'eixides de camp possibles per a familiaritzar-se en l'entorn i en la seua gestió.

REINTRODUCCIÓ D'OFEGABOUS

L'ofegabous (*Pleurodeles walt*) és una espècie inclosa en el Catàleg Valencià d'Espècies Amenaçades de Fauna (Decret 32/2004, de 27 de febrer) en la categoria de "Vulnerable". Actualment les poblacions d'aquesta espècie es troben en retrocés.

En 2018 hem revisat els punts d'aigua on van alliberar els exemplars, per comprovar la seua presència. Totes les visites han sigut negatives. Si hem observat que les característiques dels punts d'aigua són idonis i conserven una rica comunitat aquàtica, sense alterar.

D'altra banda hem iniciat un projecte de catalogació de punts d'aigua del Parc Natural, amb la col.laboració de les brigades del parc; per localitzar llocs d'interès.

Alliberament d'ofegabous.

BUTLLETÍ TRIMESTRAL

Aquest any hem continuat enviant el Butlletí trimestral, a partir del butlletí nº 18 (hivern 201-2019) hem canviat el format i el nom, ara es diu **FENT LLATA**.

Aquest butlletí és una ferramenta molt útil per a fer difusió de totes les activitats, treballs, projectes i col·laboracions que es realitzen des del Parc Natural.

Fins al nº 17 l'enviament es feia per correu electrònic emprant la ferramenta "Mailchimp". A través d'aquesta aplicació gratuïta s'elaboren els continguts i es gestiona l'enviament. El butlletí s'envia a tots els membres de la Junta Rectora, a les associacions de l'àmbit dels municipis del Parc, a les empreses col·laboradores, personal de diferents administracions, així com al llistat de les persones que han participat en les activitats proposades des del Parc Natural. Ara s'utilitza altra ferramenta gratuïta, Canva, i el butlletí s'envia en pdf per correu electrònic.

Antic Butlletí digital.

Nou butlletí.

ACTUACIONS DE LA DIRECCIÓ GENERAL DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS EN L'ÀMBIT DEL PARC NATURAL DE LA SERRA CALDERONA

Campanya stop al foc

Aquesta campanya s'ha ofert amb l'objectiu de realitzar accions de sensibilització i conscienciació en matèria de prevenció d'incendis forestals a través de la comunicació, educació, formació, participació i mediació dels agents socials implicats.

En aquest sentit, s'han fet xarrades de Prevenció d'Incendis Forestals en la Zona d'Interfase Urbano-Forestal a càrrec de l'Institut Mediterrani per al Desenvolupament Sostenible IMEDES a través d'una assistència tècnica contractada pel Servei de Conciliació d'Úsos i Sensibilització per a la Prevenció d'Incendis Forestals de la Direcció General de Prevenció d'Incendis de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural.

Les xarrades que s'han impartit durant el 2018 en els municipis del Parc van ser:

- Serra: 13 i 16 de juliol.
- Gátova: 26 de juliol
- Nàquera: 9 d'agost.

Manteniment de vials

L'obra *Manteniment infraestructures PIF* (vials) en la zona nord de la província de València, en l'àmbit del Parc afecta als terme municipals de Sagunt, Gilet i Serra.

A càrrec del fons FEADER començaren a executar-se les obres de millora d'accessos dels observatoris de l'Alt del Pi 1,3 km i l'accés a la Font de l'Abella 12,54 km.

També es van dur a terme els treballs de reparació de vials afectats per danys produïts per les pluges i el vent de l'any 2015. En concret s'ha actuat en un total de 44,22 km en els trams que es mostren en la taula següent:

Terme Municipal	NOM DEL CAMÍ
Segorbe	Masia Ferrer a Tristany i la mina
Serra	Vereda Olocau
	Casa forestal. Bassa Cañamás.
	Cremat de la màniga
	Broseta
	Casa Forestal
	Potrillos i Monestir
	Pista nova – Corralissa
	Cartoixa-Rebalsadors
Serra-Olocau	Costera Verge

Terme Municipal	NOM DEL CAMÍ
	Cova del Jueu
Marines-Gátova	Calera
Gátova - Segorbe	Barranc de Viuela
Sagunt-Albalat dels Tarongers, Gilet	Pic de l'Àguila

Manteniment d'àrees tallafocs

Dins de l'obra *Manteniment d'àrees tallafocs (no ZAU)* en la zona nord de la província de València, s'inicien els treballs en 2018. En l'àmbit del parc natural s'actuarà en:

Terme Municipal	km
Albalat dels Tarongers	1,8
Serra	40
Sagunt	6,6
Gátova	0,3
Gilet	1,7
Olocau	3,1

Prevenició d'incendis forestals en zones d'interfase urbana forestal

Dins de l'obra *Tractament de la vegetació en zones d'interfase urbana forestal en les províncies de Castelló i València*, en la Serra Calderona s'ha actuat en:

Terme Municipal	NOM	ha
Albalat dels Tarongers	Partida Mont del Corral	3,3
	Pla de Pavia	6,5
Sagunt	Alfinac	3,4
	Els Monestirs	5,9
Gilet	La Pinada	8,5
	Pla de l'Àguila	5,5
	Vall de Sant Esperit	1,3

Gestió de la biomassa

En juny de 2018 es van iniciar les gestions per a posar en marxa el Servei de Gestió de la Biomassa en els parcs naturals de la Comunitat Valenciana amb zones d'interfase agrícola-forestal. Aquest servei s'integra dins de la prestació del Servei de Vigilància Preventiva davant d'Incendis Forestals per al període que va des de març de 2018 fins a febrer de 2019.

La prestació d'aquest servei té com a objectiu la prevenció d'incendis forestals mitjançant la gestió de l'eliminació de la biomassa procedent principalment de podes agrícoles així com de treballs selvícoles en les àrees contigües a les infraestructures de prevenció d'incendis.

Entre les tasques d'aquest Servei està el manteniment de les infraestructures de vigilància i dels punts d'aigua per a la millor efectivitat dels mitjans d'extinció. Entre les tasques que s'han dut a terme per al manteniment dels dipòsits d'extinció, en el parc natural s'han fet actuacions en:

Terme Municipal	NOM
Altura	Bassa de Mosen Jaume
	Navajo Freile
Marines	Bassa d'Olla

Redacció de projectes que s'executaran en anualitats posteriors relacionats amb la Prevenció d'Incendis Forestals

Durant el 2018, la Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural ha redactat els projectes d'obra següents:

- Projectes de construcció d'observatoris forestals Pic de l'Àguila-FC308 (Segorbe/Gátova).
- Elaboració dels projectes de construcció de l'observatori forestals de Boqueras (Altura).
- Manteniment de diversos vials en la zona nord de la província de València.
- Manteniment d'observatoris i dipòsits en la zona nord de la província de València (2019-2020).

V JORNADES D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA

A València, els dies 27, 28 i 29 de setembre en les V Jornades d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana, celebrades en Las Naves, l'Oficina Tècnica del Parc Natural va presentar la experiència de les **I Jornades Trashumància d'Altura**.

27, 28 i 29 de SETEMBRE de 2018
LAS NAVES (València)

ÚLTIMA DATA D'INSCRIPCIÓ: 14.09.2018

ÚLTIMA DATA PER A RECEPCIÓ DE COMUNICACIONS ORALS I SOL·LICITAR UN ESPAI: 16.09.2018

CONSULTA EL PROGRAMA EN LA PESTANYA CORRESPONENT

Què pretenem?
Reunir als i les professionals i resta de persones interessades al voltant de l'educació ambiental per a reflexionar sobre el paper de l'educació ambiental en la promoció d'una ciutadania conscient i activa per a la transformació del model social cap a la sostenibilitat.

V JORNADES D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Motivat canvis en les persones del S.XXI per a avançar en la sostenibilitat.

#VJEACV
#EAmotivantcanvis

Logos: GENERALITAT VALENCIANA, AJUNTAMENT DE VALÈNCIA, LAS NAVES, EEAR, VALÈNCIA 2018

Ponència

XLVIII DIA DE LA CIRERA I XIV FIRA DE LA CALDERONA

L'Ajuntament de Serra va celebrar durant els dies 19 i 20 de maig de 2018 l'edició XLVIII del Dia de la Cirera i la XIV Fira de la Calderona.

El parc natural va estar convidat a la fira i va participar muntant un stand informatiu els dos dies. Els visitants van rebre informació del parc natural, de les rutes de senderisme i llocs d'interés.

Foto de l'stand informatiu del parc.

Foto call del personal del parc amb responsables de turisme d'altres municipis del parc.

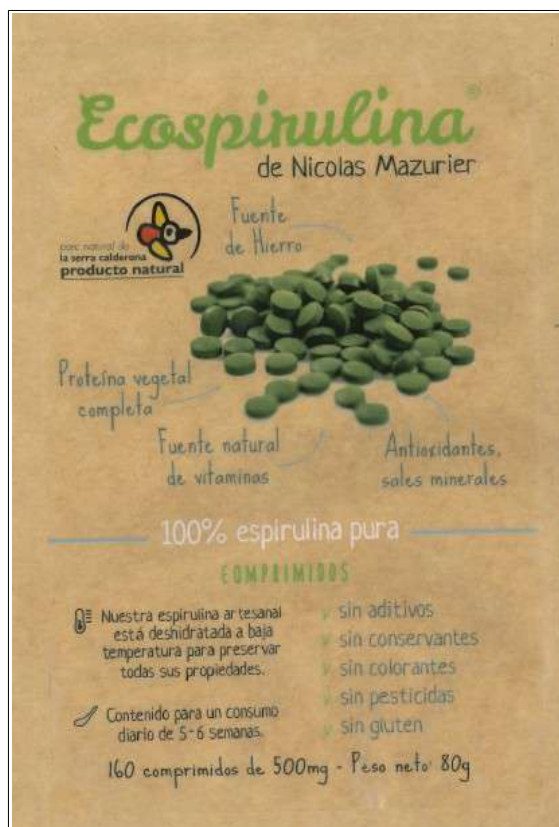
DESENVOLUPAMENT SOCIOECONÒMIC DEL PARC NATURAL

MARCA PARCS NATURALS DE LA COMUNITAT VALENCIANA

En març del 2011 es publica el Decret 26/2011, de 18 de març, del Consell, sobre el règim jurídic i el procediment de concessió de la llicència d'ús de la Marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana, sent aquesta una ferramenta de dinamització orientada a aquelles empreses ubicades en l'àrea d'influència dels Parcs naturals, és a dir, una ferramenta de dinamització dels municipis que formen part de l'àrea d'influència del Parc i el seu entorn. Les llicències s'agrupen per famílies o tipus de productes: artesans, producte natural i productes de naturalesa o turisme actiu.

A l'any 2018 s'ha incorporat una nova llicència, **Ecoespirulina** producte natural. Es tracta de producció de l'alga **Espirulina** (*Arthrospira platensis*). Amb l'aigua d'alta qualitat del Parc Natural i el sol, l'alga creix en condicions òptimes entre maig i octubre, mesos en què és possible visitar les instal·lacions de cultiu.

És una producció artesanal, que destaca pel mètode d'assecat utilitzat per a preservar l'alga abans del seu consum: deshidratació a baixa temperatura. Això permet conservar totes les propietats nutricionals de l'espíruulina, aliment molt ric que proporciona gran quantitat de vitamines, antioxidants, minerals i oligoelements, proteïnes i àcids grassos essencials.

Les 6 empreses certificades del Parc Natural són:

- De la família de productes naturals: **La Cartuja de Val de Cristo** (dolços de Codonyat, mermelades, confitures i fruites confitades) en Altura, **Belluga Gourmet** (Oli d'Oliva verge extra) en Segorbe, **Naturorange** (Taronges) i **Ecoespirulina** (alga espirulina) en Nàquera i **Bee Natura** (Mel) en Serra.
- De la família de turisme de la naturalesa-turisme actiu **Calderona Viva** (rutes teatralitzades, educació ambiental i guies de la naturalesa) en Serra.

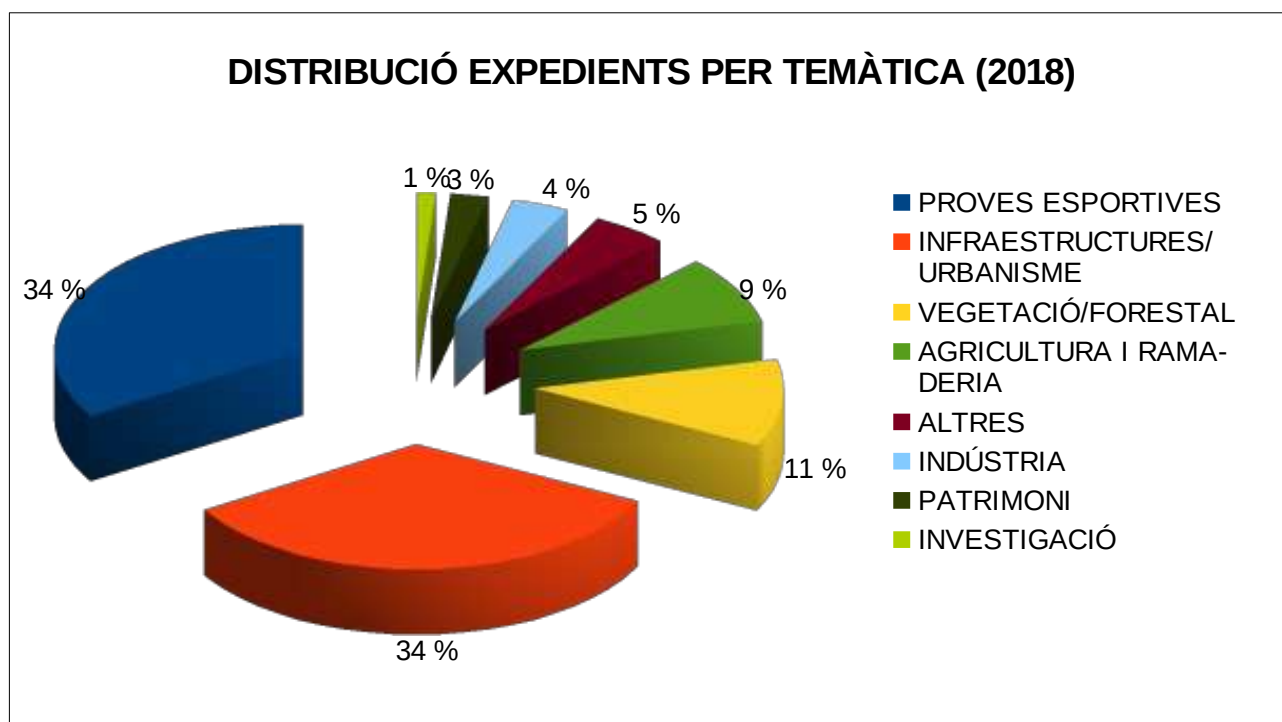

EXPEDIENTS ADMINISTRATIUS QUE AFECTEN AL PARC NATURAL

Una de les tantes tasques que es duen a terme des de l'Oficina Tècnica del parc natural és l'elaboració d'informes. Aquests se sol·liciten a l'oficina del parc des dels Serveis Centrals, per tal que es determine l'afecció de l'actuació o activitat sol·licitada als distints documents d'ordenació i gestió del parc natural.

A efectes informatius, en el present apartat es passarà a analitzar els expedients del 2018 des de distints punts de vista.

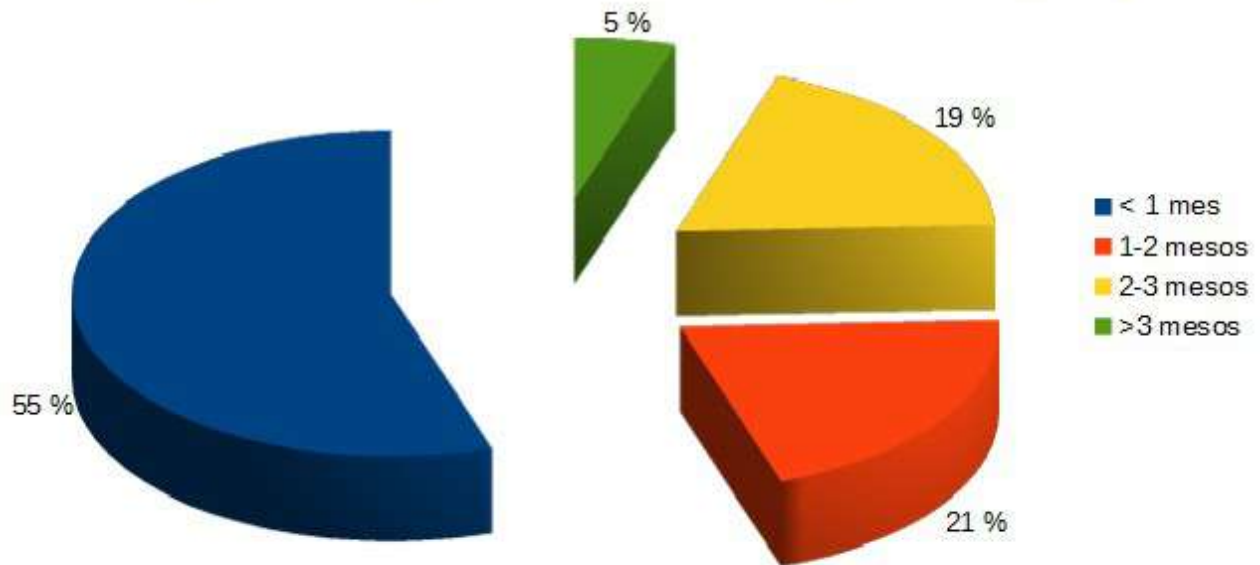
En primer lloc, els expedients s'han distribuït en set grups que englobarien el 95 % de les temàtiques tractades, i s'ha creat una última categoria anomenada «Altres» on s'han enquadrat tots els expedients que no tenien cabuda en els altres 7 grups. Com es pot observar al gràfic que apareix a continuació, la consulta més comuna durant el 2018 ha sigut la compatibilitat o incompatibilitat dels documents normatius del parc amb les proves esportives i les infraestructures i l'urbanisme. En segon lloc, estarien les temàtiques relacionades amb tractament de la vegetació i l'agricultura i ramaderia. Cal destacar, a més, que aquestes dades ens poden donar una idea aproximada de la importància dels sectors productius del parc. D'aquesta forma, la zona Nord i Nord-oest del parc és on es concentren els expedients relacionats amb el sector primari i en la part Sud els relacionats amb el sector terciari o de serveis.

Una altra informació a remarcar en aquest apartat seria el temps aproximat de resposta dels expedients per part del parc. Per tant, i segons es pot observar en el gràfic següent, més de la meitat dels informes es lliuren en un termini inferior a un mes. Només en casos molt puntuals, per la complicació de l'informe o per falta el lliurament de documentació per part de l'interessat, el lliurament dels informes es retarda per un termini superior a tres mesos.

TEMPS APROXIMAT DE LLIURAMENT D'INFORMES (2018)

QUADRE D'INVERSIONS

TIPUS D'ACTUACIÓ	DETALL	PRESSUPOST
BRIGADES DEL PARC NATURAL	- Treballs de conservació i reparació de senders, camins, instal·lacions, masses boscoses, plantacions, adequació d'itineraris, punts d'aigua, construcció de murs de maçoneria, etc.	228.744,92 €
EQUIP DE PROMOCIÓ I DIFUSIÓ	- Activitats d'informació i divulgació dels valors del PN	72.718,46 €
TOTAL		301.463,39 €